National Library
Gen. Acquisitions Section
Ottawa, Ont.
K1A ON4

National Library
Bibliothèque Nationale
DEC 2 1980
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

Second class mail registration number — 1989.

VABA EESTLANE

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Nr. 89 (2724) XXIX aastakäik

Neljapäeval, 27. novembril 1980 — Thursday, November 27, 1980

Üksiknumbri hind 50 centi

Häid tulemusi Balti probleemide tutvustamisel

Eneri Taul üheksa päeva eestlaste esindajana Madriidis

Üheksa päeva kestel eesti rahvusgrupi esindajana Madriidis Euroopa julgeoleku- ja koostöökonverentsi järelkonverentsil viibinud Eestlaste Kesknõukogu Kanadas liige Eneri Taul andis Torontosse naasnult möödunud esmaspäeval Toronto Eesti Majas ajakirjandusele ülevaate oma tegevusest ja oma tähelepanekutest Madriidis. Eneri Tauli hinnangul saavutasid balti riikide esindajad Madriidi saabunud kongressi delegaatidega kontaktide sõlmimisel hinnatavaid tulemusi Eesti, Läti ja Leedu olukorra tutvustamisel ja meie rahva õiguste eest võitlemisel. Balti rahvusgruppidest olid silmatorkavalt tugevalt ja hästiorganiseeritult esindatud lätlased, kes olid avanud juba septembris ühes Madriidi hotellis oma büroo, mida said kasutada ka teiste balti riikide esindajad.

Eneri Taulil on palju kiitvaid sõnu ütelda lätlaste energia, organiseerimisoskuse ja majandusliku panuse kohta Madriidi konverentsil. Nende büroo linna südames asuvas hotell „Castellanas" oli kõigile balti rahvusgruppide esindajatele nõupidamise ja kohtamiskohaks. Büroos oli alaline telefonivalve ning sinna oli koondatud ka balti riike puudutavat kirjandust, mida kongressi delegaatidele välja jagati.

Lätlased olid toonud Lõuna-Ameerikast kohale isegi noored täielikult hispaania keelt kõnelevad lätlannad, keda kasutati tõlkidena.

Kogusummas olid lätlased konverentsil esindatud umbes 100 inimesega, neist paljud noored.

Eestlastest viibisid peale Eneri Tauli Madriidis Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides esimees J. Simonson, kes võttis Eesti lipuga osa ka balti rahvusgruppide ühisest demonstratsioon-rongkäigust, Johannes Mihkelson ja Madli Kurgvel Rootsist — seega väga väike ja tagasihoidlik esindus. Samuti olid leedulased saatnud Madriidi väga väikese delegatsiooni, millega kogu balti rahvusgruppide vabadusvõitluse peamine raskuse kandmine langes lätlaste õlgadele.

Eneri Taul kinnitab, et pinevam ja põnevam aeg kongressil meie seisukohast lähtudes oli periood enne kongressi päevakorra moodustamist, mil venelaste ja läänеriikide vahel arenesid suured lahkarvamised.

Eriti pinevaks kujunes 11. november, mil toimus balti vabadusvõitlejate ühine rongkäik, mis koosnes peamiselt lätlastest, N. Liidu sirp ja vasara lipu põletamine Madriidi tänaval ja suure hispaaniakeelse plakati ülestõmbamine Madriidi staadionil. Plakatil nõuti vabadust Lätile. Lätlased äratasid tähelepanu ka konverentsil, kuna just vene peadelegaadi kõne ajal ilmusid kongressiruumi neli rahvariides noort lätlannat, kes pälvisid üldist tähelepanu.

Kongressile pääsemine ei sünnitanud raskusi ning Eneri Taulil oli veel see eelis, et ta esines Madriidis „Vaba Eestlase" kaastöölisena ajakirjanikuna

ja pääses ajakirjaniku kaardiga paljudesse kohtadesse, kuhu teistel oli raske juurde pääseda.

Ta mainib, et balti rahvusgruppide esindajatel oli eriti tihe koostöö Ühendriikide ja Kanada delegatsioonidega, kes tundsid erilist huvi inimõiguste küsimuste rakendamise vastu. Kanada delegatsiooni liikmed eesotsas esimehe parlamendiliikme Ch. Cacciaga toonitasid siiski, et nad katsuvad seda küsimust delikaatselt käsitada, kuna nad ei taha esile kutsuda kokkupõrkeid N. Liiduga.

Balti riikide kolmeliikmeline esindus külastas paljude läänеriikide delegaate ja valgustas nendel kohtamistel Balti riikide olukorda.

Suhtumine balti delegatsioonidesse ja nende seisukohtadesse oli sõbralik ja sümpatiseeriv.

Delegatsiooni peamiseks eesmärgiks oli mõjutada delegaate, et nad esitaksid konverentsil balti rahvaste probleeme ning toetaksid meie seisukohti. Lätlased korraldasid ka kaks pressikonverentsi, millest osa võtsid peale Hispaania ajakirjanike ka teiste Euroopa riikide ajakirjanikud. Üldiselt pühendas ajakirjandus balti probleemidele küllaltki suurt tähelepanu ning eriti suurelt tõsteti välja läti õpetaja Maris Kirsons, kes kongressi hoone ees tilgutas oma käehaavast verd N. Liidu lipule ja, sõtkus siis lipu oma jalgade alla.

(Järg lk. 4)

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas esindaja Eneri Taul vestleb Madriidis Läti Vabariigi aastapäeva ajal korraldatud vastuvõtul Ühendriikide delegatsiooni juhi G. Bell'iga (vasakul).

Balti rahvusgruppide esindajaid Madriidis. Vasakult: läti õpetaja E. Abakuks (Inglismaalt), Eneri Taul, lätlane J. Bekeris, kes on Rootsi välisministeeriumi teenistuses ja oli saabunud Madriidi Rootsi delegatsiooni koosseisus, Läti Ülemaailmse Keskuse esimees dr. I. Spilners, läti rahvusgrupi esindaja I. Freimanis Stokholmist ja Läti Ülemaailmse Keskuse abiesimees dr. L. Lukss Torontost.

Kissinger ei pääse juhtivale kohale

WASHINGTON — Ehkki Ühendriikide endine välisminister Kissinger katsub ennast manööverdada Ronald Reagani välispoliitiliste nõuandjate seas esimesesse ritta, ei peeta siiski võimalikuks, et talle antakse alalist juhtivat kohta, rääkimata välisministri kohast. Tõenäolisem on, et Kissingerile usaldatakse teatud eriaktsioonide ja diplomaatiliste ülesannete teostamine, eriti Kesk-Ida poliitilises sektoris.

Tuletorm Kalifornias

LOS ANGELES — Lõuna Kalifornias, San Bernardino orus on puhkenud suur tulekahju, mis on hävitanud tuhandete aakrite ulatuses mäekülgedel kasvavat kuiva võsa ja on maatasa põletanud 257 elumaja. Suure tuule mõjul kiiresti laienenud tuletorm on nõudnud 4 surmaohvrit kuna umbes 400 inimest on saanud vigastada. Tuhanded inimesed on oma kodudest põgenenud või evakueeritud ja kahjud ulatuvad sadadesse miljonitesse dollaritesse. Ametivõimud arvavad, et tulekahju on tekkinud kuritahtliku süütamise tulemusena.

Suured lõhed araabia maailmas

AMMAN — Araabia riikide vahele on tekkinud tõsised lõhed, mille tulemusena kavatsetud riigipeade konverentsist ei tule midagi välja. Ammanis alganud Araabia riikide konverentsi on otsustanud boikoteerida Süüria, Liibüa, Alzheeria, Liibanon ja Lõuna-Jeemen, kelledega on liitunud ka Palestiina Vabastamise Organisatsioon. Palestiina Vabastamise Organisatsiooni tagasi tõmbumine on eriti üllatav kuna konverentsi eesmärgiks oli arutada uue strateegia tarvitusele võtmist Iisraeli vastu.

Tuhanded ohvrid maavärisemisel

Suur looduskatastroof Itaalias

NAAPOLI — Kesk-Itaaliat tabas möödunud pühapäeval suurem maavärisemine, mis seniste andmete järele on nõudnud ligemale 2000 surmaohvrit, kuid surmasaanute arv võib tõusta isegi kuni 3000-le kui kõik varemed ja rusud on läbi otsitud. Maavärisemine purustas ja hävitas 97 küla ja väiksemat linna.

Valitsus on saatnud hävituse piirkonda suuremal arvul sõdureid varemeid koristama ja hukkunute laipu avastama. Kogu maailmas organiseeritakse katastroofi ohvrite abistamist

ning erilise korjandus- ja abistamisaktsiooni korraldab ka Toronto itaalaste mitmesajatuhandeline kolonii.

Kanada keskvalitsus on otsustanud katastroofi ohvrite abistamiseks anda 100.000 dollarit ja Kanada Punane Rist 10.000 dollarit. Abistamissummasid on lubanud ka Ontario peaminister William Davis.

Iraani valitsus küsib ja uurib

WASHINGTON — Ühendriikide valitsusele saabunud andmeil on Iraani valitsus koostanud pika küsimuste nimekirja, mis peab selgitama detailides Ühendriikide seisukohti Iraani nõudmiste rahuldamiseks ameerika pantvangide vabastamisel. Iraan on küsinud Alzheeria välisministeeriumi kaudu andmeid ka Ühendriikide legaalse süsteemi kohta ning on eriti huvitatud kui suured on presidendi võimupiirid seaduste ja kohtute ignoreerimiseks. Välisminister Muskie mainis, et tal ei ole teada Iraani valitsuse poolt esitatud küsimuste detailid ja tal ei ole võimalik nende kohta informatsiooni anda, kuid praeguste väljavaadete juures tundub, et pantvangide vabastamine võib venida väga pikale ja sellele ei ole ette näha kiiret lahendust.

Värskemad uudised loete „VABA EESTLASEST"

Viis pakkumist „Ehatare" ehitamiseks

Toronto eestlaste puhkekodu ehitamine algab paari nädala pärast

Eesti Abistamiskomitee Kanadas juhatus pidas Toronto Eesti Majas möödunud esmaspäeval oma koosoleku, kus vaadati läbi vanadekodu „Ehatare" ehitamiseks ehitusfirmade poolt esitatud pakkumised ja konstateeriti, et pikaleveninud puhkekodu rajamise eeltööd on nüüd lõpetatud ja lähema nädala paari pärast on võimalik puhkekodu ehituskrundil ehitustöödega alustada. Puhkekodu ehitamine toimub vähempakkumise alusel ning oma kalkulatsioonid ja pakkumised ehitamiseks olid esitanud viis ehitusfirmat, kusjuures kõrgeim pakkumine oli 2.418.000 ja madalaim pakkumine 2.172.000 dollarit.

Abistamiskomitee juhatus tutvuneb nädala jooksul koos oma ekspertidega esitatud pakkumistega üksikasjaliselt ning teeb eeloleval esmaspäeval toimuval juhatuse koosolekul lõpliku otsuse ehituse väljaandmiseks.

Väljavalitud ehitusfirma läheb kinnitamisele Central Mortgage & Housing Corporationile, mis võtab aega vaid mõned päevad ja tuleva nädala lõpuks peaksid olema kõik vajalikud eeltööd lõpetatud ning ehitustöö võib praktiliselt alata.

Pakkumisi esitanud viie ehitusfirma hulgas ei ole ühtegi eesti ettevõtet. Ehitus peab olema lõplikult valmis 1981. aasta novembriks.

„Ehatare" nimeline puhkekodu on kavandatud kolmekorrulise ehitusena, kus on ette nähtud 100 voodikohta. Seni on nendele kohtadele registreeritud 180 soovijat, kes võetakse puhkekodusse registreerimise järjekorras. Igal puhkekodusse asujal tuleb maksta 1000 dollarit kodule sisustuse muretsemiseks. Seda raha ei makseta tagasi, erandjuhul pärijatele alles siis kui raha maksnud isik sureb enne puhkekodusse asumist.

Abistamiskomitee esimees A. Sepa rõhutab eriti, et puhkekodus asuvad korterid ei ole müüdavad ega renditavad ja puhkekodusse asujad peavad esimese ühe või kahe aasta jooksul tasuma oma ülevalpidamise kulud, kuna hiljem on väljavaateid saada riigilt selleks toetussummasid.

Ehitusfirmade pakkumiste avamisel viibisid ka Abistamiskomitee arhitekt G. Laikve ja advokaat A. Kerson.

STOKHOLM — UNESCO poolt avaldatud statistikast selgub, et Rootsil on kõrgeimad koolituskulud isiku kohta vaatluse all olnud 34 maast. Rootsi kulud on 979 dollarit isiku kohta, kuna Kanadas need on 676, Norras 660 ja USA-s 557 dollarit.

Soome spordiselts SISU korraldab
JÕULUTANTSUD
Eesti Majas 29. nov. kl. 20.00
Jõulupuu ★ Baar ★ Orkester JAM SESSION
Piletid $5.00
Väiksess saalis samal ajal
NOORTE DISKOÕHTU
Piletid $1.00

EESTI ABISTAMISKOMITEE
LOTERII
Pühapäeval, 7. dets. algusega kell 12 Eesti Maja keskmises saalis.
Palutakse tuua rikkalikult asju kuna tulu läheb puhkekodu EHATARE heaks. — Võetakse vastu tänuga Abistamiskomitee äris lahtioleku aegadel, hiljemalt 6. dets.
PENSIONÄRIDEKLUBI POOLT KORRALDATUD RIKKALIK KOHVILAUD.

ELLA JOSTMAN'i
KUDUMISTÖÖDE
NÄITUS-MÜÜK
pühapäeval, 7. detsembril s.a.
kella 12—6 p.l.
Toronto Eesti Maja väikeses saalis

Uuendage „Vaba Eestlase" tellimine 1981. aastaks!
Hoidke elavana Põhja-Ameerika ainuke kaks korda nädalas ilmuv eestikeelne ajaleht — tellige „Vaba Eestlast"

Tellimiskupong lk. 3

VABADE EESTLASTE HAALEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St. Toronto
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $38.—, poolaastas $21.— ja veerandaastas $11.—, kiripostiga aastas $61.—, poolaastas $33.— ja veerandaastas $17.—
TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $42.—, poolaastas $23.— ja veerandaastas $12.—. Kiripostiga USA-s: aastas $67.—, poolaastas $35.50 ja veerandaastas $18.50
LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $76.—, poolaastas $38.— ja veerandaastas $20.—
Aadressi muudatus 50 c. — Üksiknumbri hind 50 c.

FREE ESTONIAN
Published by Free Estonian Publisher Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto Ont. M6J 2H2

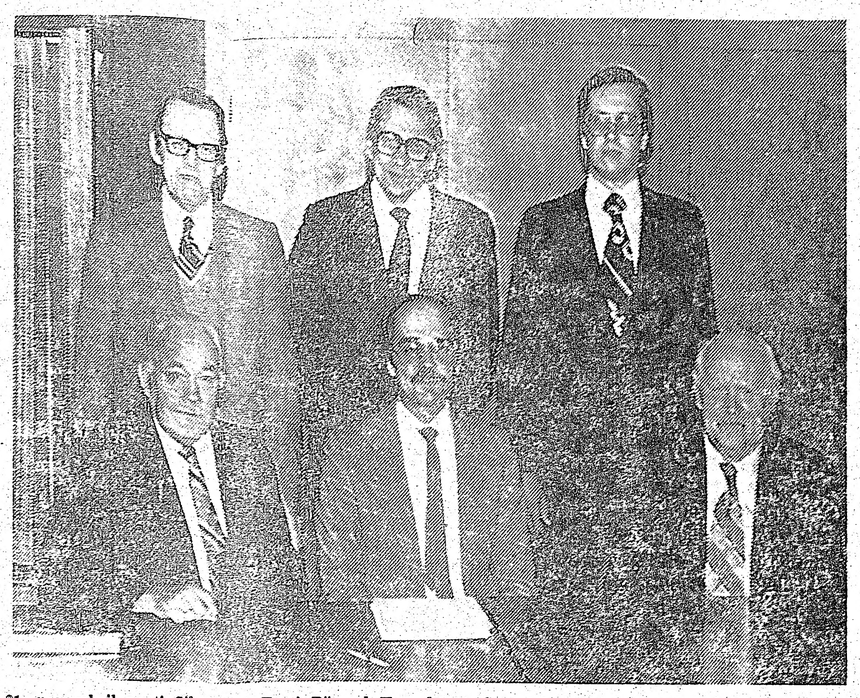

21. novembril peeti Sihtasutus Eesti Päevad Kanadas peakoosolek, kus vaadeldi möödunud aastate tegevust, kuid esialgul ei puudutatud veel järgmiste Eesti Päevade organiseerimist. Pildil sihtasutuse juhatusliikmed, istuvad vasakult E. Soomet, T. Tõsine, J. Ramjalg, seisavad H. Toomsalu, F. Koop ja T. Marley.
Foto: Vaba Eestlane

Washingtoni uus välispoliitika

Ühendriikide vabariiklaste partei esimene suur võidujoovastus pärast Ronald Reagani valimist Valge Maja uueks peremeheks ja maailma tugevaima ja rikkama riigi presidendiks on möödunud ja on saabunud aeg, kus hakatakse vaatama juba realistlikuma pilguga tulevikku ning tegema üksikasjalisi plaane uue sise- ja välispoliitika kujundamiseks ning nende meeste väljavalimiseks paljude kandidaatide hulgast, kes hakkavad seda uut poliitikat rakendama.

Ei vaja vist erilist allakriipsutamist ja esile toomist, et Ühendriikide uue presidendi tegelik poliitika võimu juurde pääsemisel läheb alati paljudes küsimustes tunduvalt lahku valimiseelseist lubadusist. Tõenäoliselt ei moodusta ka president Ronald Reagan siin erandit, kuna tegelik elu erineb tunduvalt teoreetilistest kavatsustest ja ideoloogilistest mõttemõlgutustest. See ei kehti mitte ainult plaanitsevate sisepoliitiliste reformide kohta vaid hõlmab ka välispoliitilise sektori, seda enam, et Ühendriikide välispoliitika ei ole kunagi ühe mehe looming vaid see formuleeritakse presidendi ning paljude tema välispoliitiliste nõuandjate ja ekspertide ühisel koostööl.

Presidendiks valitud Ronald Reagani valimiskampaania sõnavõttudest ja tema poolt avaldatud seisukohtadest on jäänud mulje, et uus president võtab N. Liidu suhtes tarvitusele palju rangema poliitika ning hakkab Ühendriikide sõjaväge ja relvastust tugevdades astuma samme N. Liidu edasitungi ja maailma bolsheviseerimise pidurdamiseks. Kahtlemata on nendes sõnavõttudes palju tõtt ja siiraid kavatsusi, kuid meie ei ole realistid kui meie usuksime, et Reagani uus välispoliitika tuleks rakendamisele valimiskampaania ajal esitatud kujul ning et Ameerika Ühendriigid muutuksid üleöö sõjaliselt tugevaks ja rangelt antikommunistlikuks riigiks, kes astub resoluutselt vastu kõigile N. Liidu rahvusvahelistele laiutamiskatsetele ning lõpetab sõbraliku suhtlemise N. Liiduga.

On juba mitmeid tundemärke, millest võib järeldada, et kõik vabariiklaste välispoliitika strateegid ei ole oma mõtteavaldustes kaugeltki nii resoluutsed ja selgesõnalised nagu seda on uus president Ronald Reagan ja nad kalduvad N. Liiduga suhete määritlemisel Nixon-Ford-Kissingeri omaaegsele detente viljelemise liinile, mille põhialusena viljeleti Moskva kinnimaksmist igasuguste majanduslike soodustustega ja odavate krediitide andmisega ning loodeti optimistlikult, et venelased loobuvad vastutasuks oma agressiivsetest maailmavallutamisplaanidest. Kuhu see poliitika praktiliselt välja viis, seda näitavad Moskva vallutused Aasias, Aafrikas ja Afganistanis ning praegused dramaatilised sündmused Kesk-Idas.

Uue välispoliitilise liini üheks esimeseks katsesarvede väljaajajaks on senati tulevane väliskomisjoni esimees vabariiklaste parteisse kuuluv senaator Charles Percy oma ootamatu külaskäiguga Moskvasse, kus tal on ette nähtud kohtamised Leonid Brezhneviga, välisminister Andrei Gromõkoga ja teiste kommunistliku partei ja valitsuse juhtidega. Selle reisi tulemused peaksid selguma lähemas tulevikus, kuid ei ole vist palju märgist mööda lastud kui vaadelda senaator Percy sõitu Moskvasse uute kontaktide otsimise ja sidemete loomise katsena. Sealjuures tekib paratamatult küsimus, miks peavad vabariiklased vajalikuks saata oma esindajat Kremli uksi kulutama ja sealsete suurtega kohtumisi otsima — N. Liidul oleks praegu rohkem põhjust Washingtoni uute juhtide ooteruumidesse esindajaid saata.

Ronald Reagani valimiskampaania ajal avaldatud mõtteavaldusi N. Liidu ja kommunismi suhtes on tunduvalt pehmendanud uue presidendi tähtsam välispoliitiline nõuandja Richard Allen, kes saab tõenäoliselt Brzezinski asemel Ühendriikide julgeolekunõukogu juhataja. Ajalehele „Washington Post" antud jutuajamisel mainib Allen, et ta ei poolda mõningate Reagani nõuandjate seisukohti, mis taotlevad N. Liidu ja Ühendriikide vahelise akna täielikku sulgemist. Vastandina nendele arvamistele leiab Allen, et Ühendriigid peavad N. Liiduga „vastastikuste huvide" raamides koostööd otsima kaubavahetuse arendamiseks ja relvastuse kontrollimiseks. Allen kriipsutab eriti alla N. Liidus avanevaid suuri turgusid ning leiab, et Ühendriigid peaksid leidma võimalusi oma kaupade ja saaduste saatmiseks nendele turgudele. Ta räägib ka hindavalt detente poliitika uuesti elustamisest, saades sealjuures eriti tugeva toetuse endiselt välisministrilt Henry Kissingerilt, kellel puuduvad ilmselt väljavaated uuesti välisministritoolile pääsemiseks, kuid kes loodab Washingtoni uues administratsioonis mõnele teisele kõrgele positsioonile kerkida.

Kui Alleni sõnavõttudele lisada Ronald Reagani lubadused teravil- ja väljaveo keelu kaotamiseks N. Liitu ja võtta puhta kullana tema vastuväiteid sunduslikule sõjaväeteenistusele, siis tundub, et Reagani välispoliitilistes teooriates esineb terve rida vastuolusid ja nõrku punkte. Kuid samal ajal ei saa ka unustada, et Reaganil on Richard Alleni kõrval ka teisi mõjuvõimcaid välispoliitilisi nõuandjad ja eksperte, kes nõuavad Ühendriikidelt ranget hoiakut N. Liiduga suhtlemisel ja kommunismi edasitungi pidurdamisel. Sellest võib järeldada, et vabariiklaste parteis ei valitse kaugeltki üksmeelsed arvamised ja seisukohad uue välispoliitilise liini moodustamiseks ja president Carteri kõikuva välispoliitika kummutamiseks, vaid siin esinevad omavahel võistlevad tugevad voolud, kes mõjutavad ühes või teises suunas Reagani välispoliitika lõplikku väljakujunemist. Milliseks see välispoliitika kujuneb, seda peab näitama tulevik.

K.A.

„Vaba Eestlane" — vabade eestlaste ajaleht!

Tumedad väljavaated N. Liidus

Viljasaagid vähenevad, rahva toidulaud tühjeneb

Nõuk. Liidu juhtkond, kes kogu aeg on hoobelnud produktsiooni alal USA-le järelejõudmisega ja isegi mööda minemisega on järjekordselt pidanud alla neelama kibeda pilli ja omaks võtma tagasilöögi ja kõige tähtsamas sektoris: põllumajanduses.

Möödunud kuul Moskvas aset leidnud Nõuk. Liidu Ülemnõukogu istungil sarjas Brezhnev järjekordselt agraarala juhte viletsa olukorra pärast põllumajanduses, mille parandamiseks ta andis mitmesuguseid uusi käskusid ja korraldusi. Kõnest selgusid ka andmed käesoleva aasta viljasaagi kohta, mis osutub katastroofiliselt madalaks. Kui varem spekuleeriti 200 milj. tonnilise saagiga, siis osutus see kaugelt ülehinnatuks.

Brezhnevi informatsiooni kohaselt on tegelikuks saagiks ainult 181 milj. tonni, mis on 54 milj. tonni või peagu veerandi võrra vähem vajalikust 235 milj. tonnist.

N. Liidu põllumajanduse tootmist jälgivate lääne ekspertide poolt arvatakse, et viletsate hoidlate ja muude põhjuste tõttu tekkiva mädanemise ja hallitamise kui ka primitiivse ning lohaka transpordiolude pärast jääb saagist kasutuskõlbulikku vilja ainult 154 milj. tonni. Võrdluseks tuuakse ette, et möödunud aastasest 179 milj. tonnilisest saagist umbes 150 milj. tonni oli enam-vähem kasutatav.

Kui nõukogudemaa toitlustamisolukord eelnenud lõikusaastal oli vilets, siis tänavu kujuneb see mitmete uute tegurite tõttu veelgi viletsamaks.

Nõuk. Liidul seisavad sel aastal ees suured probleemid puudujääkide katmisel, kuid ka kaugema tuleviku perspektiivid on tumedad.

Rahvusvahelise Nisu Nõukogu (International Wheat Council) andmetel on nisu saak tänavu tublisti väiksem mullusest Austraalias ja Argentiinas, kust Nõuk. Liit USA embargo tõttu tegi tavalisest suuremaid oste. Ka on maailma nisu tagavarad sama asutuse arvestuse kohaselt praegu väiksemad kui need on olnud viimase kahekümne aasta jooksul, peamiselt Hiina ja N. Liidu varasemate suurte ostude tõttu.

USA ja N. Liidu vahel sõlmitud viie aastaline vilja ostumüügi leping, mille alusel USA kohustus N. Liidule müüma 8 milj. tonni vilja aastas ja millist kohustust USA on siiani, kasaarvatud ka embargo aeg, truult täitnud, lõpeb 1981. a. septembris.

USA valitsus on aga kinnitanud, et tal pole kavatsust lepingut uuendada niikaua kui Vene väed ei ole Afganistanist välja tõmmatud.

USA võib oma seisukohale kindlaks jääda, kuna ta on suures mõõtmes lahendanud oma viljasaagi ülejääkide realiseerimise probleemi ja rahustanud farmerite meeleolud, kes kartsid embargo tõttu sissetulekute vähenemist. Hiljuti sõlmiti Pekingis Moskva rivaali Hiina ja USA vahel pikaajaline teravilja ostu-müügi leping, mis kindlustab Hiinale 9 milj. tonni vilja aastas. Lepingusse on sissevõetud eelistatud kaubanduspartneri klausel.

Vilja eksporteerivates maades esinenud väiksemad saagid on maailmaturul esile kutsunud pideva hindade tõusu. Nõudmise ja pakkumise vahekorrad, eriti suurte kvantumite otsingul, võivad need veelgi kõrgemale ülesse kruvida. Niisugustes tingimustes eelistatakse sularahas ostjat. Vaevalt on N. Liidul aga avatud nii soodsad krediidivõimalused, kui ta siiamaale on näit. Kanada valitsuselt saanud. On kuuldusi, et Moskva on ettevalmistava sammuna hakanud oma kullatagavarasid realiseerima stabiilsete ja soliidsete vääringute vastu.

Toiduhindade tõus N. Liidus on paratamatu ja kui ratsioneerimist ei rakendata, tuleb väikese palgalistel töölistel mustaturu tõttu rahuldada kapsalehtedega.

Tuleval astal ei ole Nõuk. kodanikel ette näha turule tuleva liha kvantumi suurenemist. Möödunud suvel aitas liha probleemi lahendada sissevedu mitmetest Euroopa maadest, kusjuures isegi väike kaljupealne Soome etendas kaunis olulist osa. Söödavilja puduse tõttu on ka eeloleval talvel ette näha paratamatut lihaloomade arvu vähendamist, mille tagajärjel on karta niigi väikese lihanormi vähenemist tuleval suvel kuni 2/3-le. Kokkuvõttes tähendab see pikaajalist liha, s.o. proteiini, vähesust nõukogude kodaniku dieedis.

Kõigele lisaks ei ole asjatundjate ennustuste kohaselt järgneva kahe-kolme aasta jooksul Nõuk. Liidus põllusaaduste produktsioonis ette näha paranemist ja neil tuleb arvestada üha teravamaks muutuvate raskustega.

Olukorda ei kergenda nõukogudemaal valitsev kilplaslik majandusplaan, mida iseloomustab vilja normide täitmise kord ja viis Eestis.

Niipea kui viil on kodumaal salvedesse kogutud, hakatakse seda Venemaale vedama ja hoidlad tühjendatakse. Järgnevatel kuudel algab vilja, tõenäolikult importeeritud, Venemaalt Eestisse sissevedamine. Sellise talitusviisi juures tekkivad paratamatult kaod ja ka niigi vilets ning mitteküllaldane transpordisüsteem koormatakse üle ilma ratsionaalse põhjuseta. Muidugi pannakse toiduainete vajaduste rahuldamisel pearõhk Venemaa suurtele tööstuskeskustele. Ääremaade, mille hulka kuuluvad ka Balti riigid, vajadused täidetakse viimases järjekorras.

Põllumajandus on Venemaal olnud tõsiseks probleemiks ja peavaluks nõuk. korra rakendamisest saadik. Produktsiooni tõstmiseks tasemele, mis rahuldaks omatarviduse, on aastakümnete jooksul võetud ette mitmeid hädapäraseid samme. Olukorda on püütud parandadada hiiglaslike majandite loomisega, melioratsiooniga, mehhaniseerimisega ja külvipinna suurendamisega. Seal juures peab aga tähendama, et pool kultuurikõlbulikust maast on aga veel kasutamiseleks võtmata ja tõenäoliselt ei sünni seda lähemate aastate jooksul. Nende maade hulka kuuluvad sööti jäetud üksik- ja väiketalud, mida ei olnud praktiline liita suurmajapidamiste külge, kui ka alad, mis oleks ülesharimise puhul majandatavad väike- või perekonna taludena.

Madalad saagid on niivõrd tavalised, et neid ei saa pidada ilmastikust tingitud ikalduste tagajärgedeks, vaid need moodustavad produktsiooni üldise taseme.

Süüdlasi ja kurjategijaid aga otsitakse ja leitakse igasuguste ametiredeli astmetel, alustades majandite juhtidega ja lõpetades ministritega, keda on järjest asendatud ja vahetatud. Tagajärjed on ikkagi jäänud samaks. Samuti ei ole loota, et hiljutine põllumajandusekspert värbamine poliitbüroosse suudaks olukorda mingit muudatust tuua.

Millega senini ei ole katsetatud ja mida keegi pole söandanud seni isegi ettepanna, on marksismi-leninismi teoorial põhineva põllumajanduse süsteemi muutmine. Dogma on nagu „püha lehm", mis võib saagi hävitada, kuid keda ei tohi puudutada.

Kolhoosnike-sovhoosnike individuaalsed maalapid „kodufarmid", mis moodustavad murdosa kogu liidu põllumajanduslikust pinnast, annavad mõningate arvestuste kohaselt kuni kolmandiku riigi põllumajanduse toodangust ja on selleks toeks, mis on pidanud nõuk. kodanikel hinge sees ja partei pukis. Selles sektoris pole kunagi kuulda olnud ikaldustest ei headel ega viletsatel aastatel.

N. Liidu põllumajanduses töötava proletariaadi produktiivsus ulatub vaid 20—25 protsendile USA farmeri produktiivsusest.

Riigimoonakalt ei saa loota põllumajanduse ülesehitamist ega rekordilisi tagajärgi.

Eelolevad kuud, kuni järgmise lõikuseni, võivad kujuneda, kui mitte just näljaperioodiks, siis väga tõsiseks ja raskeks katsumisajaks N. Liidus.

Kevadel ja suvel aset leidnud spontaansed rahutused ja töö katkestused autotööstuste keskustes ning ka hiljutised streigid Poolas võivad kujuneda signaaliks ja eeskujuks suurematele rahutusteks ning ülestõusudeks. Need tõenäolisedt nõuk. korda veel ei murra, kuid kindlasti aitavad tõsta rõhutud masside iseteadvust ja neid ettevalmistada järgnevateks otsustavateks sammudeks kui selleks võimalused avanevad.

L. Koobas

Kommentaarid

Viimasel ajal on läänemaailma ajakirjanduses paljud mõisted segi aetud, mis ei osutu mitte ainult häirivaks tõsiolude ja faktide võltsimiseks vaid teenib ka kommunistliku Venemaa propaganda huvisid.

Võtame näiteks Afganistani, kus Moskva diviiside ja sõjamasinate toetusel rahvale vägivaldselt pealesurutud kommunistliku korra vastaseid ja selle vastu võitlejaid nimetatakse pidevalt ja järjekindlalt „mässajateks". Jääb tõesti ainult imestada, miks neid mehi ja naisi, kes piiri tagant tulnud röhujate vastu võitlevad, nimetatakse mässajateks. Tegelikult on need vastuhakkajad Afganistani rahvuslased ja selliselt tuleks neid ka Afganistani sündmusi käsitavates artiklites tituleerida.

Kui siirdume Afganistanist Iraani, siis kuni viimase ajani kandsid Ühendriikide saatkonna üle võtnud ja seal viibivaid ameeriklasi vangistanud terroristid lääne ajakirjanduses peenikest ja austavat nimetust „üliõpilased". Viimasel ajal on sellest nimetusest ameerika ja teiste lääneriikide ajakirjanduses hakatud vaikselt mööda libisema ja saatkonna terroriste tituleeritakse „sõjakateks". Kuid ka selle nimetuse andmisega lastakse kaugelt märgist mööda, kuna praktiliselt on siin tegemist islami revolutsionääride poolt rakendatud ja nende näpunäidete järele tegutseva terroristide grupiga, kes on ette lükatud revolutsioonilise valitsuse ja parlamendi seadusvastaste mahhinatsioonide maskeerimiseks, kuid tundub, et isegi läänemaailma kommentaatorite ja „ekspertide" naiivsusel on oma piirid, kuna nüüd hakatakse käsi kokku lüües imestunult küsima — kuidas on see võimalik, et Iraani valitsus ja sõjavägi on suutelised Iraagi sõjajõududele visa vastupanu avaldama kuid ei ole võimelised ameerika pantvange „üliõpilastelt" või „sõjakatelt" üle võtma ja nende julgeoleku eest vastutama.

Ja siis läheme „külma sõja" juurde. Selle termini all mõistetakse läänemaailmas olukorda, kus kommunistliku ida ja demokraatliku lääne vahel valitseb jäine õhkkond, kus majanduslikud ja kultuurilised suhted on kokku kuivanud miinimumini ja kus ei ole enam võimalik sõlmida poliitilisi ja desarmeerimise kokkuleppeid. „Külma sõja" vastandiks ja selle leevendajaks on detente ehk pingelõdvenduse poliitika, mis taotleb igakülgset tihedat koostööd demokraatlike ja kommunistlike süsteemide vahel.

Kogemused kinnitavad kahjuks, et läänemaailmas ei valgustata külma sõja ja detente poliitikat õigest vaatevinklist. Kui asjale õige nurga alt läheneda, siis tuleb „külma sõja" nime all tegelikult mõista normaalset ja tasakaalustatud ida ja lääne vahelist vahekorda, kus lääs suurendab vastavalt N. Liidu relvastuse tugevdamisele ka oma relvastust ja on valmis Moskva pealetungioperatsioonidele valmis isegi relvajõuga vastu astuma. Paljureklaamitud detente poliitika omakorda ei sisalda kaugeltki vastastikust järelandmiste ja kompromisside tegemist, vaid ühepoolset Moskva soovide täitmist ja venelastele nende vallutusoperatsioonide teostamiseks vabade käte andmist.

Oleks viimane aeg, et läänemaailma ajakirjandus ja teised massimeedia vahendid hakkaksid kõiki probleeme ja olukordi õigetest alustest lähtudes selgitama ning nimetaksid ühest küljest terroriste ja bandiite ja teisest küljest oma vabaduse ja õiguste eest võitlevaid inimesi nende õigete nimedega.

*

Ühendriikide president Jimmy Carter mainis äsja Ameerika Riikide Organisatsioonide esindajate kokkutulekul, et inimõiguste rakendamine Ladina-Ameerika riikides on olnud talle südameasjaks ning ta avaldas kaudselt nii-ütelda läbi lillede lootust, et president Reagánist kujuneb sama poliitika jatkaja.

Carter ei ole nähavasti seni veel taibanud, et inimõiguste propageerimine Ladina-Ameerika riikides on väga delikaatne küsimus ning seda tuleb teostada väga ettevaatlikult, et mitte parempoolsete diktaatorite likvideerimisel võimu

(Järg lk. 3)

VALVEARST NÄDALALÕPUL

29. ja 30. nov. dr. H. Tari, tel. 922-3824.

6. ja 7. dets. dr. R. Pahapill, tel. 921-7777.

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
"INSURANCE"
1482 Bathurst St., 4 korr
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

ILMAR HEINSOO INSURANCE
Eesti Majas
958 Broadview Avenue, ruum 202,
Toronto, Ontario M4K 2R6
Telefon 461-0764

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

mängida vasakpoolsete diktaatorite kätte ja sattuda seega vihma alt räästa vihmavalangu alla.

Kujukaks näiteks selle kohta on Nikaraagua sündmused. Ühendriigid keeldusid abi ja toetuse andmisest parempoolsele diktaatorile Somozale, kes kukutati Kuuba toetusel võitlevate pahempoolsest häälestatud n.n. sandinistide poolt. Sandinistidele andsid oma toetuse ka mõjuvõimsad Nikaraagua keskklassi ringkonnad, kes olid naiivses arvamises, et Somoza kukutamise järele rakendatatakse Nikaraaguas õiglane demokraatlik riigikord ja pärast Somoza kukutamist hoolitses Carter isegi selle eest, et võimule tulnud sandinistid said Ühendriikidelt üle 100 miljoni dollari toetust ja abi.

Sandinistid on valmistanud tohutu pettumuse Nikaraagua demokraatlikele ringkondadele kuna uued võimumehed on poolteise aasta jooksul rakendanud uue diktatuuri — punase diktatuuri. Enne võimule tulekut lahkel käel lubatud üldvalimised on edasi lükatud 1985. aastale, poliitiliste parteide tegevus on rangelt keelatud ja ajakirjandusele on pandud pähe tsensuuri suukorv. Eriti pingeliseks on kujunenud võimule tulnud marksistide ja äriliste ringkondade vahelised vahekorrad. Kui ärimehed revolutsiooni ajal andsid sandinistidele suures ootuses ja lootuses oma igakülgse toetuse, siis nüüd on need lootused täielikult kokku varisenud, eriti pärast seda kui Nikaraagua punane julgeolekupolitsei mõrvas ühes bensiinijaamas aktiivse opositsioonijuhi Jorge Salazari, keda ametlikult poolt süüdistati relvade salaveos ja valitsusele opositsiooni organiseerimises.

Idealistlikust seisukohast lähtudes on inimõiguste rakendamise poliitika kahtlemata kõigiti õigustatud ja põhjendatud. Kahjuks ei saa seda rakendada kõige puhtamal kujul ainult ühepoolselt, kuna kommunistid ei austa kunagi inimõigusi ja kasutavad neile läänemaailmas garanteeritud õigused ära ainult võimule tulekuks ja kommunistliku diktatuuri rakendamiseks. Sellest aspektist lähtudes tuleb läheneda ka Tshiili ja Argentiina sõjaväelistele valitsustele, kes on sunnitud inimõiguste pirntsiipe sageli rikkuma ainult selleks, et võidelda punase terrori vastu ja takistada kommunistide võimule tulekut. Need on motiivid, milledest president Carter ja Ühendriikide välisministeeriumi poliitika kujundajad kuidagi ei taha aru saada.

AMI

Viirlaidi raamatud tõlkimisel nelja keelde

Arved Viirlaid vestleb oma uuest raamatust ja eesti kirjandusküsimusist

Sügisese eesti kirjandushooaja avaraamatuna ilmus Arved Viirlaidi uus romaan „Märgitud" (EKK). Nagu tema eelmised teosed põhineb seegi faktilistele sündmustele, hõlmates ühe grupi eestlaste saatust, kes sõjajärgseil aastail olid elukohaks valinud Soome, jättes tähelepanemata sõjale järgnenud kuudel küllaltki ilmse Soome poliitilise olukorra kujunemise, kus N. Liit pidas eestlasi oma kodanikeks. Eestlaste väljaandmine oli siiski rahvusvahelisema ulatusega, kui see sellal ilmnes, selgus paar aastat tagasi ilmunud USA Helsingi saadiku J. R. Ylitalo selleaegsete paberite avaldamisest.

Sooviga kuulda midagi uue raamatu saamisloost ja EKK esindajana eesti raamatuprobleemidest, toimubki kirjanikuga alljärgnev vestlus.

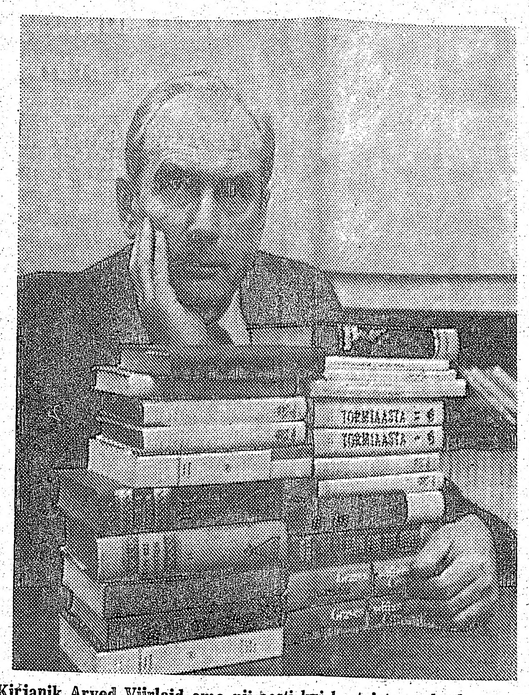

Kirjanik Arved Viirlaid oma nii eesti kui ka teistesse keeltesse tõlgitud teostega.

Küsimusele millal ta uue romaani „Märgitud" õieti on kirjutanud, sest kuuldused sellisel teemal kirjutamisest liikusid ringi juba paarkümmend aastat tagasi, kui need sündmused olid alles värsked, vastab Viirlaid:

Kirjutasin suurema osa romaanist mustalt valmis juba 23—24 aastat tagasi. Märkmeid Alfred Karu ja ta abikaasa jutustustest olin teinud isegi varem. Käsikiri jäi aga tookord Eerik Hormi lugudesse sukeldumise tõttu lõpetamata. Hormiseeria venis pikemaks — viieks köiteks — ja nõudis palju rohkem tööd kui esialgu olin kujutlenud. Ka ei olnud ma romaani „Märgitud" esimese variatsiooniga ise rahul. Ehkki kujud — eriti mobiliseeritute teekonnalt Venemaal — elasid, puudus mul olulisi lülisid Soomes aset leidnud sündmustest. Need sain hiljem. Käsikirja ümbertöötamisel tekkis nüüd uus probleem: materjali ülikülllus ja kompositsiooniline laialivalgumine. Loo väljatoomine vajas ka ajalist distantsi mitmel põhjusel, millest olulisim vast Soome poliitiline olukord sõjajärgseil aastail.

Öeldust selgub, et see on tema eelmistele teostele sarnanev ajalooline zhanr, millele ta on ilukirjandusliku vormi andnud, mistõttu nagu kinnituseks kordan, kas ta ka ise liigitab teost ajalooliseks romaaniks?

Kindlasti. Ehkki raamat ei käsitle oma haardelt suuri, maailma perspektiivis pöördelisi sündmusi, on vaatluse all oleva grupi eestlaste saatus Soomes, samuti peategelase ja ta kaaslaste kannatused sundmobiliseerituina roimad Nõukogude Liidu poolt eesti rahva vastu. Taolisi roimi teostas kommunistlik rezhiim liitlaste heakskiitmisel otse pärast sõja lõppu — nagu teame — arvukalt. See on ajalugu — ajalugu, mida tuleb hoida elavana ilukirjanduslike teoste vahendusel. Seda enam, et võitjate poolt esitatu ajalooraamatutes on tihti võltsing. Eriti N. Liidu mitu korda ümberkirjutatud „ajalugu"!

Kuigi on öeldud, et raamatu tõeliseks prototüübiks on kunstnik Alfred Karu, on ta pidanud siiski mingil põhjusel vajalikuks kirjandusliku isiku loomist, mille põhjenduseks ta selgitab:

Kasutades Karu nime, oleksin pidanud ära tooma ka kõik teised tegelased õigete nimedega. Selleks puudub mul õigus. Selgituseks olen sissejuhatuses kirjutanud järgmist: „Sündmuste ajaloolisel taustal liiguvad autori loodud kirjanduslikud kujud, kelle sarnasus elanud ja elavate inimestega võib olla ainult juhuslik. Nii ei kanna viimased ka mingisugust vastutust ei Soome Riigipolitsei, KGB ega oma südametunnistuse ees".

Samasugust „jälgede segamist" varjunimede abil olen kasutanud kõikides oma mittefiktsioon-romaanides. „Tormiaasta" ja „Ristideta hauad" puhul pidin vahetama isegi geograafilisi tegevuspaiku ohu vähendamiseks tegevusest osavõtjaile. Inimsaatuste sulatamine üksteisesse või kujude modelleering on seejuures ju osa kirjaniku loominguvabadusest. Õnneks on okupantide kannupoisid Kodu-Eestis omalt poolt tembeldanud mu loomingu valeks ja väljamõeldiseks, võttes seega vastutuse kõikidelt.

Nõukogude ainevaliku kirjeldamise tõttu on Viirlaidi nimetatud mõnede poolt „eesti Solzhenitsõniks", millisele arvamusele ta reageerib siiski hoopis tagasihoidlikuna:

Selle austusena mõeldud võrdluse üle ei tunne ma just erilist austust. Loomulikult teenime meie sama eesmärki — püüame kaitsta inimest. Solzhenitsõn on suur kirjanik, kes teinud palju silmade avamiseks Läänes. Ka kuulen ma tema õigust nõudvas esituses Venemaa rahvaste vanglast ühe eestlase häält. See on Solzhenitsõni kunagise õpetaja ning suunaja hääl, millele tema ise lisab oma suurvenelase usu ja filosoofia.

Umbes viiteist aastat tagasi kirjutasin romaani „Sadu jõkke" lõpulehekülgedel: „Sunnitöölise elu Venemaal on käsitletud kirjasõnas juba mitme poolt enne mind, ja kord tuleb aeg, mil seda kirjutatakse üle ja üle. Jäägu siis selle esitamise eesõigus ja „õigustus" ajaloo ees venelastele. Nemad on lasknud punasel katkul oma ihus ja hinges sigida ja kasvada ning nemad on andnud terrorile oma näo. Meie ootame katku likvideerimist — eelkõige venelaste endi poolt."

Nii on Solzhenitsõn nagu vastus saatuselt minu toonasele „väljakutsele".

Viirlaidi teoseid on tõlgitud mitmesse keelde ja tal on nendega rahvuslik missioon meie kannatuste maailmale hoiatuseks andmisega. Küsimusele, kuidas ta teoste tõlkimine praegu areneb, ta seletab:

See loetelu ei ole kuigi pikk, nagu ei ole seda mu teoste arv üldse. Kuna aga väikerahva kirjaniku võimalused teistesse keeltesse — eriti suurkeeltesse pääsemiseks — tavaliselt peaaegu puuduvad, siis on mul heameel märkida, et hetkel tõlgitakse mu raamatuid nelja eri keelde. Seda lisaks varemilmunutele, milleks on tõlked „Ristideta haudadest" (ilmumise järjekorras) läti, rootsi, prantsuse, hispaania, soome ja inglise keeles. Pluss ingliskeelne väljaanne „Vaim ja ahelates".

Meie olemasolu-heitlus peab ju sõna vahendusel jatkuma!

November on ikka veel nagu raamatukuu ja tahaks kuulda kirjanduslikke uudiseid. Kuna Viirlaid on ka Eesti Kirjanike Kooperatiivi Kanada esindaja, siis ta on teadlik eesti raamatu kirjastamise muredest. Ta seletab meie kirjanduslikku loomingu tulevikuperspektiividest võõrsil:

Nagu paremate kaartide väljapressimiseks saatusega kaardilauas istudes olen esinenud meie raamatu tuleviku osas pessimistina juba aastaid. Või õieti realistina — tõsiolukordadele silma vaadates. Usun, et see avameelsus on tulnud eesti raamatu olemasoluheitlusele kasuks: lugejad, teadlikuna kirjastamise raskustest, on üldiselt aidanud kaasa väga suure kohusetunde ja armastusega. On aksepteeritud nõrgemadki teosed, sest „mägestikuta pole ju mäetippe". Vanemate generatsioonide manalasse varisemisega — seda nii lugejate kui loojate osas — seisame ühel päeval aga paratamatult olukorra ees, kus meid on liiga vähe heitluse jatkamiseks. Raamatuklubina organiseeritud kirjastamine lakkab. See on siis meie kirjanduse mustemaid päevi. Kindlasti jatkub looming võõrsil ka veel pärast seda, juhul kui nooremad generatsioonid ei unusta oma põlvenemist ja kui leidub tõlkijaid eesti keelest.

Tänavune raamatukuu on Marie Underi hiljutise lahkumisega leinameeleollu looritatud. Eriti veel seepärast, et meie ei ole suutnud tema hiiglaslikust loomingust murdosagi väärikalt esitada maailmale poetessi eluajal.

Kaotuse sügavust tabab hästi Valev Uibopuu 1. novembri „Teataja" kultuurileheküljel, kus ta kirjutab Marie Underi maise teekonna lõpuga meie illusioonide surmast Nobeli auhinnale väga pikaks ajaks. Ütleb Uibopuu muuseas: „Ollakse üldiselt arvamisel, et keelepiirkonna väiksus on peamiseks tõkkeks väärikagi autori pääsemisel auhinnafoorumile. Ent tegemist peab olema veel paljude muude, vahel otse arusaamatute teguritega . . ."

Uibopuu kirjutise vastasleheküljel on juttu kahe viimase Nobeli laureaadi valikust ja tulemuste mõjutusest eesti kirjandusloolase poolt. Neid kultuurilehekülgi lugedes tekib valus küsimus kindlasti nii mõnelegi: Miks peaksime küll maailmale pakkuma vaske võõrsilt, kui meil on kuld olemas kodus?!

Mu sõnad ei ole etteheiteks ühele, sest see on pigemini meie kõigi saamatus ja süü, kaasaarvatud kirjandusteadlased ning tõlkijad Kodu-Eestis.

Selline on uue raamatu ainestiku alused ja nende koondamine raamatuks, mis peaks eelmiste eeskujul maailma minema, esialgu küll meie oma lugejate kodudesse, sest osa raamatute ilmumist saame pikendada siiski ainult kohusetunde ja armastusega.

All Languages Service
ALS
NOTARIAALSED TÕLKED
JA TÕLKIMINE ROHKEM KUI 70 KEELDE
361-0303
SUITE 1105, 67 YONGE STREET, TORONTO, ONT. M5E 1J8

GM
REIN KOPPEL
CHEVROLET-OLDSMOBILE
ROBERTSON MOTORS LTD
1555 DANFORTH AVENUE
TORONTO, ONT. M4J 1N7
TELEFON 466-1135

Talv tuleb pikk ja lumerohke?

Sügismõtteid Parry Soundist

Kuigi see linnake jääb väljaspoole kuulsat Muskoka suvitajate piiri, on ta oma metsa, järvede, kaljuste kallaste ja suures järves oleva 30.000 saarega samuti suvitajate paradiisiks.

Senini on Parry Soundi pilt selline, et linna jagab kaheks jõgi, mille üle on kaks sõidu-jalakäijate silda. Ja siis on selles 6.000 elanikuga linnas: kaks raudteejaama, kaks haiglat, kaks kliinikut, kaks algkooli, kaks reisibürood, kaks ajalehte, kaks pesumaja, kaks lilleäri, kaks pagariäri ja kaks toidukaubamaja. Neist näib piisavat.

Nüüd, mil suveröömud on möödas, suvemajad lukustatud, paadid räästa all, laev enam saarte vahel ei sõida ja jahiaeg on lõppenud,

on pereisad ja emad jäänud hirmul ootama pikka talvet küttearvete pärast.

Lumerohke ja pikk see talv tulevat indiaanlaste ennustuste järgi, sest kuuskedel on sel aastal kõik käbid puude ladvas.

Nagu igapäevane elu kõikjal, midagi ei näi jäävat samaks, mis oli enne. Uued valimised, uued mehed juhtideks, uued arusaamised, uued ideed ja plaanid. Need, kes siin elanud sooviksid enamuses, et kõik jääks muutmatuks. Isegi seda, et noored oleksid nagu olid enne ning teeksid vähem pahandusi.

Aga juba vahivad „skidoode" ninad panipaikadest välja, just kui cotaksid, et saaksid minna metsadesse hirvi ehmatama ja vaikseid elukohta vurina ja põrinaga häirima.

Milliseid mõtteid ka ei mõlgutaks, lumepilved rändavad rahulikult oma teed ja järve kallaste vetele sätib end õhuke jää. Öösiti sajab salaja lumehelbeid, aga hommiku tulekul kaovad jälle.

Väike linnake oma mitmesuguste organisatsioonidega rabeleb, püüdes teha head ja võita kurja. On see võimalik?

Eestlasi linnas pole, ainult mõned elavad kaugemal linnast. Nii pole oma eesti keelt kuskil kuulda ja kurbuseks on, et tuleb elada ilma eesti jumalateenistusteta.

OLW

Kalevi peakoosolek

Eesti Spordiselts Kalevi erakorraline peakoosolek toimub eeloleval pühapäeval, 30. novembril, kell 12 päeval Toronto Eesti Majas. Peakoosolekule eelneb Kalevi Suusaklubi koosolek, mille algus on ettenähtud kell 11 e.l.

VAIPADE & MÖÖBLI PUHASTUS
auruga „steamcleaning"
HEL. ERIK LOKBIK 447-9834

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$38.—	$42.—
Poolaastas	$21.—	$23.—
Veerandaastas	$11.—	$12.—

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$61.—	$67.—
Poolaastas	$33.—	$35.50
Veerandaastas	$17.—	$18.50

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $76.—, poolaastas $38.—, veerandaastas $20.—

Aadressi muudatus 50 centi. Üksiknumbri hind 50 senti.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „ ..... " ..... 19.... . Tellimise katteks lisan $ ..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).
Nimi .....
Aadress .....

MEIE ARMAST VARALAHKUNUD POEGA, VENDA JA ISA

ARNO JAANIMÄGI

sündinud 28. mail 1933 Valgas
surnud 21. novembril 1980 Londonis, Inglismaal

Kallis vend,
olid oma elupäevil meile kõigile eeskujuks ning
elad ka nüüd edasi meie südameis igavesti.
Puhka rahus siin meie keskel kanada mullas

Muldasängitamine Mt. Pleasant Eesti kalmistul Torontos

mälestavad sügavas leinas

EMA ja ISA
õde TIIU tütre TIINAGA
ABIKAASA poja JOONASEGA Inglismaal
SUGULASED ja SÕBRAD Kodu-Eestis

PIKA RASKE HAIGUSE JÄRELE LAHKUS VAIKSELT IGAVESELE UNELE MINU VÄGA KALLIS ABIKAASA

EDUARD TIISLAR

Surnud 24. novembril 1980 Torontos

Nüüd tuksumast lakkas Su armastav süda,
Külmeres mehe hääl, hoolitsev käsi.
Kurb on nüüd koduke tühi ja külm,
Nutab vaid pisaraid valusaid silm.
Olgu kerge Sulle võõramaa muld!

Sügavas leinas

abikaasa **ADELE**

Kirstupanek neljapäeval, 27. novembril kell 8 õhtul Newbigging Funeral Home'is.
Matusetalitus samas reedel, 28. novembril kell 10 hommikul.

VAIKSELT LAHKUS MEIE ARMAS VEND JA ONU

EDUARD TIISLAR

Leinavad kurbuses

VEND abikaasaga
VENNAPOEG abikaasaga
õde LILLI kodumaal

Armast vil! Korp! ROTALIA auvärvipaela kandjat

Rer.Oec. HELMUT SUURSÖÖT'i

sündinud 18. juulil 1907 Sakus, Harjumaal
surnud 21. novembril 1980 Los Angelesis

mälestab leinas

KORPORATSIOON ROTALIA

Kauaaegset head sõpra

EDUARD TIISLAR'it

mälestab leinas

ELVINE UUESOO

PIKA RASKE HAIGUSE JÄRELE LAHKUS IGAVESELE UNELE MINU KALLIS ÕEMEES

EDUARD TIISLAR

Puhka rahus
kallis sõber!

Mälestab kurbuses

ELMAR abikaasaga Kodu-Eestis

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsioonilisks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega.
Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.
T. L. MORRISON — Funeral Director
467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

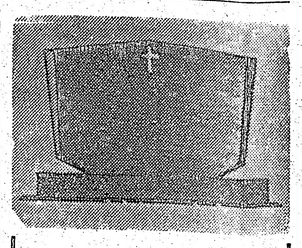

HAUAKIVID
Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2044 Yonge St., Toronto,
Ont. M4S 1Z9
(Davisville & Eglintoni vahel)
487-2147, õhtuti 447-1206
Nigul Virro

362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS
Tel. 466-1951 või 466-1502

Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
Kunstkäsitöid kinkideks: ehted, merevaik, nahktööd, puunikerdused, keraamika.
Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

M.T. MANKIN REAL ESTATE REALTOR
MARK T. MANKIN REALTOR
2670A Yonge St. (at Lytton Blvd) Toronto M4P 2J5
Kinnisvara ostu või müügi korral helistage
TOOMAS MANKIN, tel. 487-4477, kodus 447-2017

Aidake kaasa „VABA EESTLASE" levikule, sellega aitate kaasa eesti keele säilitamisele!

Häid tulemusi . . .

(Algus lk. 1)

Huvitaval kombel pidasid Kanada ajalehed kongressi nii vähetähtsaks, et nad sinna oma esindajaid ei saatnud.

Lätlased korraldasid Läti Vabariigi aastapäeva puhul hotellis ka kokteelkoosviibimise, millest võtsid osa paljud lääneriikide delegaadid. Koosviibimisel viibisid Kanada delegatsiooni esimees Ch. Caccia ja liikmed J. Flis ja F. King ning Ühendriikide delegatsiooni liikmed eesotsas esimese C. Bell'iga. Kanadalastest esines tervitusega J. Flis. EKN-u poolt tervitas lätlasi nende suurel tähtpäeval Eneri Taul.

Madriidis viibis konverentsi puhul ka mitmete teiste ikestatud rahvaste esindajaid; kelledest aktiivsemad ja silmatorkavamad olid ukrainlased. Kokkuvõttes kinnitab Eneri Taul, et tema veendumuse kohaselt on sellistel konverentsidel võimalik palju tema oma maa ja rahva heaks ja

kahtlemata oleksid eestlaste töö tulemused olnud veelgi suuremad ja mõjuvamad kui meid oleks Madriidis olnud rohkem.

Eneri Tauli pressikonverentsil viibis ka Madriidis olnud Läti rahvusgrupi esindaja dr. L. Lukss, kes mainis, et balti rahvusgrupid tegid Madriidis suure töö oma rahvaste olukorra tutvustamisel ja nende õiguste eest võitlemisel. Küsimusele, kui palju lätlased oma suure esindusega raha kulutasid, vastas dr. Lukss, et sellele on raske vastata. Ta ütles et suurem osa vajalikkudest summadest tuli Läti Freedom Foundation'ilt, kuhu lätlased on kogunud umbes poole miljoni dollari suuruse kapitali.

Peale selle toimusid erikorjandused ning näiteks Kanada lätlased panid läti esinduse konverentsile saatmiseks kokku 8000 dollarit.

Dr. Lukss tõstis eriti esile Madriidis tegutsenud läti büroo juhatajat J. Kadelist, kellel õnnestus sõlmida tihedaid sidemeid hispaania ajakirjandusega, mille tulemusena Hispaania ajakirjanike Ühing andis oma hoone tasuta kasutada lätlastele pressikonverentside korraldamiseks ja pühendas suurt tähelepanu läti ja teiste balti rahvaste probleemide selgitamisele.

J. Västrik jälle esimeheks

Saksamaa eestlaste esinduskogu oli koos

GEISLINGEN (VES) — Veenva tõendi Saksamaa eestlaste elujõust ja monoliitlusest andis uue esinduskogu esimene koosolek Münsteris, kus valiti viiendat korda järgimööda esimeheks Johannes Västrik, kes seisab alates 1963. a. maikuust Saksamaa eestlaste keskorgnisatsiooni eesotsas.

Tegevusaruande esitas J. Västrik. Vastavalt sellele oli aasta lõpul tegevliikmeid 865, lapsi 141, kogusummas 1006 isikut.

Ligi 60 protsenti tegevliikmetest on üle 60 a. vanad, 16 eestlast on vanadekodudes.

Aasta kestel korraldatud üritustest rahvuslike tähtpäevade tähistamise kõrval võib esile tõsta kultuuripäevi Heidelbergis ja Bocholtis, noortetöö päevi Annabergis, laulukoor „Leelo" ja rahvatantsutrupp „Põhjala" esinemist Lüübeki vanalinna pidustustel.

Jooksev töö aasta kestel haaras karitatiivset ja kultuurilist tegevust, juriidilist abi, sõjakeerises kadunud omaste otsimist, sidepidamist teiste pagulasgruppidega kui ka saksa ametiasutistega.

Esinduskogu avaldas tänu kaasmaalastele USA-s, Kanadas, Rootsis, Inglismaal, Austraalias ja Saksamaal osutatud majandusliku abi eest,

millega on toetatud neid, kes peavad elama „majandusime" varjuküljel. Samuti tänati Saksa Liidu-vabariigi siseministeeriumi kui ka üksikute liidumaade ministeeriume rahalise abi eest kultuuriliste ürituste korraldamisel kui ka administratiivkulude kandmisel.

Järgmise aasta tegevuskavast väärivad esiletõstmist noortetöö päevad Annabergis, suve- ja kultuuripäevad Geislingenis ja Kölnis, lauljate ja rahvatantsijate osavõtt balti kuituuripäevadest Münchenis suvistepühade ajal.

Uueks esimeheks valiti 11 häälega 12-nest võimalikust Johannes Västrik. Keskkomiteesse valiti Edgar Bergmann (I abiesimees), Villu Laidsaar (sekretär), Ülo Semmel (laekur) ja Robert Ader (II abiesimees). Revisjonikomisjoni said Vilma Brinkmann, Elga Kaert ja Edgar Pent. Vastavalt põhikirjale tuli valida ka aukohus, kes valiti koosseisus: dr. Olgred Aule, dr. med. Nikolai Stradomsky ja Robert Ader.

Tiina Mitt Foto: Peeter Leyden

Tiina Mitti klaverikontsert

7. dets. on kaasmaalastel Torontos järjekordnelt võimalus kuulata meie noort, andekat pianisti Tiina Mitt'i Hart House'is, iseseisva kontserdiga Eesti Kunstide Keskuse Kontsertbüroo korraldusel.

Tiina Mitt põlveneb kolme generatsiooni muusikute perekonnast. 19-aastaselt lõpetas ta Toronto Kuningliku Konservatooriumi A.R.C.T. diplomiga (First Class honours). Samal aastal võeti ta vastu Toronto Ülikooli Muusikafakulteeti, mille lõpetas juunis 1979 „Bachelor of Music" kraadiga (honours). 1979 aasta septembris jatkas ta õpinguid Western Ülikoolis, Londonis, Ontarios, et saavutada magistrikraadi kontsertpianistide klassis ja muusika literatuuris. Praegu on Tiina Mitt'il ettevalmistusel viimased kaks eksamit nende kraadide saavutamiseks.

Noor pianist on esinenud lugematuid kordi kas iseseisvate kontsertide või muusikaliste ürituste solistina nii kaasmaalastele kui ka muulastele Kanadas, USA-s, Austrias, Rootsis ja Saksamaal.

Aastate jooksul on Tiina Mitt saavutanud muusikavõistlustel palju esikohti ja saanud tunnustuseks 16 korda stipendiume.

Eeloleval kontserdil mängib kunstnik kava esimesel poolel J.S. Bach'i kõige raskemat ja täiuslikumat helitööd „Goldberg Variatsioone". Teada olevatel andmetel on ainult vähesed pianistid seda pala täielikult peast esitanud.

Kuulus Kanada pianist Glen Gould, kes tuntud Bach'i muusika parima tõlgendajana on mitmel korral ütelnud, et J.S. Bach'i „Goldberg Variatsioonid" on muusika, millel ei ole nagu algust ega lõppu kuid selle pala on ühendanud haarav kunst ja musikaalsus. See muusikaline suurteos nõuab pianistidelt uskumatut tehnikat, kuna käed peavad kiirel nootide vahetusel mängima sageli risti.

Kava teises osas esitab noor pianist Kaljo Raidi „Capriccio", Frederic Chopin'i helitöödest Barcarolle op. 60 ja Scherzo in B-moll op. 20.

Iisraeli endine sõjaminister organiseerib uut parteid

Programmis araablastele täieliku autonoomia andmine

TEL AVIV — Endine Iisraeli sõjaminister Ezer Weizman ütles, et ta plaanitseb organiseerida uut parteid järgmisteks Iisraeli valimisteks, mis peaks toimuma tuleva aasta novembris. Ta avaldas lootust, et endine välisminister Moshe Dayan nõustub tulema uue partei juhiks ja saaks sellega võimaluse Iisraeli peaministriks saamiseks.

Vastupidi Weizmani lootusele, ütles Dayan, et tal ei ole enam kavas poliitilist karjääri jätkata pärast käesoleva volituse lõppemist. Ta ei usu et uus partei saaks enamuse parlamendis ja sellega võimaldaks talle peaministri koha. Mõlemad mehed pole rahul Menachim Begini majanduspoliitikaga.

Oma uue partei programmist rääkides Weizman ütles, et kui ta saaks jälle kaitseministriks, ta viiks täide Camp. David rahukokkuleppe,

andes palestiinlastele okupeeritud läänekaldal ja Gaza kitsusel täieliku autonoomsuse, väljaarvatud välispoliitika ja julgeoleku tagamine.

Siis ei saaks enam rekvireerida araablaste maad muuks kui julgeoleku vajadusteks ega mitte enam uute juutide keskuste rajamisteks.

Weizman ütles, et parempoolne Likud-partei on kaotanud rahva usalduse, lubades rahvale paremat elu, pole siiski midagi tehtud selle parandamiseks. Majanduselu on ebakindel ja inflatsioon on praegu 140% aastas. Samuti pole suudetud vahekorda araablastega rahuni viia.

Suri Brasiilia vanim eestlane

Sao Paulos suri 2. novembril Elisabeth Raudsepp, kes oli vanimaks eestlaseks Sao Paulo rahvusgrupis. Ta oleks saanud 28.. detsembril 99-aastaseks.

Elisabeth Raudsepp sündis Pärnus 1881 aastal. Rändas Brasiiliasse abikaasa ja kolme lapsega 1926. a. Kui olid ületatud asumisaja raskused, tegi ta endale ülesandeks olla abiks uustulijatele. Tema heatahtlikku suhtumist ja abi said tunda eriti pärast 2. maailmasõda tulijad. Paljudele neist oli tema külalislahke kodu esimeseks varjupaigaks. Kontakt oma „hoolealustega" ei katkenud millalgi ja tema pikkade haiguse aastate jooksul olid nende külastused temale rõõmuks ja lohutuseks.

Majandusklubi veinimaitsmise õhtu

Eesti Majandusklubi Torontos korraldab neljapäeval, 4. detsembril algusega kell 7 õhtul Tartu College'i ruumides veinimaitsmise õhtu, mis varemate kogemuste järele otsustades kujuneb erakordselt populaarseks üritüseks. Õhtu on mõeldud ainul klubi liikmetele ja nende külalistele. Õhtut sisustab veiniekspert ja Toronto veinikooli asutaja Katherine McDonnell.

Jõulutervitusi EKN kaudu

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas korraldab eelmiste aastate eeskujul ka käesoleval aastal järjekordse pühade tervituste vahenduse eesti ajalehtede kaudu. Ühiselt avaldatavas pühade tervituses soovitakse sõpradele ja kõigile kaasmaalastele üle maailma rõõmsaid jõulupühi ja kõigi lootuste ning soovide kordaminekut uuel 1981. aastal. EKN kaudu vahendavad pühadetervitused palutakse saata EKN büroosse 958 Broadview Ave., Toronto M4K 2R6, või teatada telefonil 465-2219 hiljemalt esmaspäevaks 8. detsembriks.

Tutvustamispäev Ontario Welcome House'is

Laupäeval, 22. novembril korraldas Ontario Welcome House lahtiste uste päeva, näitamaks kuidas Ontarios emigrante vastu võetakse ja uue ühiskonnaga kohandatakse. Neljakorruseline maja oli täis väljapanekuid ja demonstratsioone, mis jättis väga ülevaatliku pildi tänapäeva emigrantide kohtlemisest võrreldes oludega kolmkümmend aastat tagasi.

Esimesel korrusel anti informatsiooni, teisel korrusel olid ruumikad lasteaiad, kus lastel on seni mänguruumi ja järelvalve, kui vanemad viibivad ülal keeleklassides. Need klassid ongi kolmandal korrusel koos indo-hiina põgenike eribürooga. Neljandal korrusel antakse emigrantidele mitmesugust informatsiooni ja on tõlkebüroo. Lisaks ülalnimetatuile oli erinäitus emigrante vaatlevaist fotodest, millise väljapaneku oli korraldanud Toronto Historical Board.

Ontario Welcome House on suvest saadik praeguses University ja Dundas St. nurgal asuvas hoones. See on uustulnukate vastuvõtuks ja põgenike abistamiseks nõuannetega kohanemisraskustest üle saamiseks. Asutus kuulub Ontario valitsusele.

Keskus asutati juba 1973. aastal, kui hakkas tulema põgenikke Ugandast, ja sellest peale on tulnud abistada põgenikke mitmelt maalt Ida-Euroopast ja viimati Ida-Aasiast. Keskuse teenistujad valdavad 15 keelt, olles sellega võimelised paljusid abistama. Praegu käib keskuses kuni 80 inimest päevas oma mitmesuguste probleemidega. Kuigi võiks arvata, et põgenikud on ainult Ida-Aasiast, siis on neid pidevalt mujaltki, kes Kanadasse jõudes vajavad nõuannet ja sõbraliku vastuvõtuga savad hea mulje Kanada (Ontario) vastuvõtulahkusest ja abivalmisusest.

Eesti Suusaklubi lõpetas tegevuse

Eesti Suusaklubi (Estonian Ski Club) lõpetas sel sügisel tegevuse ja andis oma kassa üle spordiselts Kalevi Suusaklubile. Kalev on nõustunud toetaja-liikmeks võtma ka mõningaid pikemat aega Eesti suusaklubi liikmeteks olnud mitteeestlasi.

Alhzeeria diplomaadid Iraani vastusega Washingtonis

WASHINGTON — Alzheeria diplomaadid, kes tegutsevad vahemeestena Iraani ja Ühendriikide vahel pantvangide kriisi lahendamiseks, saabusid möödunud teisipäeval Washingtoni ja andsid välisministeeriumile üle Iraani uusi seisukohti vangistatud ameeriklaste küsimuses. Välisministeeriumist mainitakse, et need seisukohad ei sisalda eitavat ega jaatavat vastust Ühendriikide ettepanekutele vaid taotlevad ainult selguse saamist paljudele lahtistele ja ebamäärastele küsimustele.

Õiendus

„Vaba Eestlane" nr. 86 avaldatud artiklis „Under keeleküsimuse lahendaja" on paar eksitavat trükiviga. Artikli autori allkirja kooliaegne perekonnanimi oli Tanksimäe (mitte Taksimäe). Kooli siselu kirjelduses peab olema: „Veebruaris 1918 (mitte 1919) lõhenes kooli abiturientide klass . . ."

Ostke jõuluks kuulsat
skandinaavia jõulujooki
JULGLÖGG
Saadaval delikatessärides või helistage meile tel. 678-0345
SCANDINAVIAN BEVERAGES
2425 Lucknow Dr. Unit 1,
Mississauga, Ontario L5S 1H1

Äri on avatud jõuluostudeks
alates 1. detsembrist järgmistel aegadel
esmap.-reedeni kell 10-9, laup. 9.30-5.30
PARIM JÕULUKINKIDE OSTMISE ÄRI
Suures valikus Iittala klaaskaupu ☆ SAUNA kosmeetika tarbeid ☆ Saunatarbeid ☆ Küünlaid ☆ Küünlajalgu ☆ Soome kompvekke ☆ Tekstiile kardinateks ja seinakaunistusteks ja kleidiriideid ☆ Suuski ja suusavarustust ☆ Ja palju muud
SUOMI-AITTA
ESMAJÄRGULISED IMPORT-ARTIKLID SOOMEST
2031 Yonge St., Toronto, Ont. M4S 2A2 • Telefon 483-6650

FINN HOME BAKERY & DELICATESSEN
281 DANFORTH AVE. — Tel. 463-3331

Meil on saadaval:
SOOME PAGARI- ja KONDIITRISAADUSED, JÕULUTORDID
SOOME KOMPVEKID ja
SHOKOLAADID
Võtame vastu tellimisi
jõulusingile, suitsukalkunile,
verivorstile ja muule
Andke kõik tellimised varakult, kuid hiljemalt 16. detsembril.
Avatud: reedel, 19. dets. 9—8, laup., 20. dets. 8—6, esmasp., 22. dets., teisip., 23. dets. 9—8, jõululaupäeval 8—2.
Pärast jõule: 29. ja 30. dets. 9—6, Vana-aastaõhtul 9—2.
SULETUD 1. jaan. kuni 13. jaan.
Avatud jälle teisip., 13. jaan. 1981.

HELISEGE, JÕULUKELLAD!
Taas on aeg jõuluostudeks.
TELLIGE VARAKULT jõulusinki, suitsukalkunit, lõhe jm.
- Jõuluvorstid (veri- ja valged tanguvorstid)
- Heeringad, juustud, rosolje jm. salatid
- Soome kohv, piparkoogid, kompvekid, tordid

Kinkeesemed:
Laudlinad, heliplaadid, küünlad ja küünlajalad, puuesemed.
SCANDIA DELICACIES
2079 Yonge St., Toronto, Ont. — Telefon 489-0162
KUI OLETE SISSEOSTE TEGEMAS, KÕHT LÄHEB TÜHJAKS, SIIS TULGE MEILE LÕUNAT SÖÖMA

Danish Custom Furniture
Esmajärgulised tiikpuu-mööbli kavandajad ja valmistajad
OTSE VABRIKUST 25 LE PAGE COURT
A. Jensen & Son Limited Telefon 636-9811

EESTI SIHTKAPITAL KANADAS
Annetused ja testamendipärandused on tulumaksuvabad.
Annetaja soovid täidetakse.
958 Broadview Ave. Toronto. Ont. M4K 2R6

Jõulueelne väljamüük
DAAMIDE TALVESAAPAD (nahast) ka laiema säärega, 2" kontsaga, mustad ja pruunid $70.—, tavaline hind $85.—
DAAMIDE KINGAD nüüd $40.—, tavaliselt $55.85
20% hinnaalandust kõikidelt jalanõudelt
FINN FASHION SHOES
773 Mt. Pleasant Rd., Toronto, Ont. M4S 2N4 — Tel. 487-4085

THE FINNISH PLACE
5463 Yonge St. Willowdale • Finchi lähedal
Telefon 222-7575
JÕULUD ON LÄHEDAL! Kui lähete tegema jõuluoste, siis külastage esimeseks meid.
Meil on kvaliteetsed kaubad. ☆ MADE IN FINLAND ☆
Klaaskaubad, ehted, küünlad, küünlajalad, mängud, laudlinad, servietid, heliplaadid, jõuludekoratsioonid, mänguasjad jm.
IGASUGUSEID DELIKATESSE JA PAGARI SAADUSI
Tellimised jõulusingile ja muule anda varakult
Avatud alates 9. dets. iga päev 9—9, jõululaupäeval 8—2.

Korp! Vironia 80. aasta juubeli

Kaheksakümmend aastat tagasi — novembri lõpul 1900 — toimus Riias rõõmus sündmus. Korporatsioon Vironia äsja — 26. novembril 1900 Riia Polütehnikumi direktori F. Grönbergi poolt kinnitatud, sõitis oma esimese avaliku väljaastumisena keskpäeval, 28. novembril terves koosseisus uhkelt kahe hobuse sõidukitega läbi Riia linna tervitama ülikooli direktorit.

Kõige ees korporatsiooni eestseisus, neile järgmises sõidukis lipukandja kahe abilisega ja siis järgmistel sõidukitel konvendi päris- ja lihtliikmed — kokku üle kolmekümne mehe. Värviteklid olid kõigil kaetud musta kattega.

Polütehnikumi ees Vironia liikmed rivistusid välistreppide platvormile, kuna kolm eestseisuse liiget — esimees Gustav Nurm, abiesimees Richard Mitt ja kirjatoimetaja Ferdinand Mitt, läksid Polütehnikumi teisele korrale direktor F. Grönbergi kabinetti. Seal nad võtsid mustad katted värviteklitelt ja teatasid, et Korp! Vironia terves koosseisus on ilmunud Polütehnikumi ette direktorit tervitama ja ühtlasi tänama Korp! Vironia kinnitamise eest.

Kui eestseisuse liikmed seejärele juba värvides ilmusid Polütehnikumi välistreppide platvormile, siis võtsid ka teised konvendi liikmed mustad katted oma värviteklitelt ja laulsid ühiselt: Vivat academia, vivant professores... Direktor F. Grönberg kuulas seda teiselt korralt lahtise akna juures ja laulu lõppedes viipas sõbralikult.

Seejärele sõideti nüüd juba teist teed kaudu läbi linna, lipp lehvimas esimeses sõidukis, konvendi korteri ette, kus väljas enne sissemineku lauldi veel: Gaudeamus igitur, juvenes dum sumus...

See oli rõõmus sündmus kogu eesti akadeemilisele noorusele. See oli tipuks mitu aastakümmet kestnud võitlusele tunnustuse ja samaväärsuse saamiseks eesti üliõpilastele akadeemias. Tartu ülikooli juures need katsed olid nurjunud 1882. ja 1893. aastatel. Kui sajandi lõpul ikka enam eesti noori kogunes Riia Polütehnikumi omandama kõrgemat tehnilist ja majanduslikku haridust, siis nende iseteadvus ja enese alalhoiu tung sundis neid ka endi iseseisvale organiseerimisele, et mitte kaduda Riia kosmopoliitilisse ühiskonda.

Eesti korporatsiooni asutamise mõtte algatajaks oli Karl Ipsberg, Tartmaalt Vana-Kambja vallast Jaska talust, kes astus Riia Polütehnikumi 1890. a. sügisel ehitusinseneri teaduskonda. Oma esimesel üliõpilas-semestril K. Ipsberg ühines korp! F. Arctiga, kus oli ta aga veendunud oma eksisammus ja kohe teise semestri algul astus välja Arcticast. Nagu ta oma mälestustes kirjutab, olid kõik Riia korporatsioonis võltsimatu rahvusliku värvinguga ja nendega ühinedes — üksköik missugusega — oleks viinud päästmatult ümberrahvustamisele. See näis olevat eriti ohtlik, kuna eestlaste juurdevool Riiga kasvas ja oma eeskujuga Ipsberg ei tahtnud kedagi eksiteele viia.

Juba järgmisel kevadel 1891 koos oma koolisõbra Gustav Nurmega nad arutasid oma eesti korporatsiooni asutamise mõtet ja pidasid vaikse Stintsee ääres oma „esimese konvendi koosoleku". Nende kokkuhoidvate sõpradega ühines aastate jooksul veel teisi eesti üliõpilasi, kes aastatel 1891—1899 tegid tüseda töö oma organisatsiooni loomiseks. See oli sisukas ja kujundav ajajärk Vironiale, mis määras ka tema hilisema iseloomu ja hoiaku.

Vaatamata Riia vabamale õhkkonnale ei olnud uue korporatsiooni tunnustuse leidmine kerge. Enese maksmapanekuks mitmete aadli korporatsioonide hulgas oli Vironia asutajatel küllalt iseloomu, takti ja esinemist, mis ka tunnustamist leidis ja Vironia hoiaku määras.

Riia üliõpilaskonna juhtimine oli korporatsioonide käes, kes olid saanud oma tegevusloa otse vene keisrilt 1877. a. Tartu korporatsioonid samal ajal allusid Liivimaa õppekonna kuraatorile. Selle tõttu Riia korporatsioonide elu õitses ka siis veel kui algas suur venestamise laine. Riias oli kuus korporatsiooni — kolm saksa (Fr. Baltica asutatud 1865, Concordia Rigensis — 1869 ja Rubonia — 1875), kaks poola korporatsiooni (Arconia — 1879 ja Veletia 1883) ja üks vene korporatsioon — Fraternitas Arctica, asutatud 1880. a. Peale nende veel läti korporatsioon Selonija asutatud 1880. a., kes sai aga teiste korporatsioonide kinnituse ja õiguse värvide all väljaastumiseks alles aastal 1897.

Huvitav on märkida, et kui lõpuks saabus otsus Vironia kinnitamiseks, siis tõi selle otsuse Vironia konvendi korterisse 25. novembril 1900 tookordne korpide kogu — Chargierten Convendi esimees, poola Korp! Arconia senior Kwiatkowsky, hilisem Poola peaminister, kes alles meie paguluses oleku ajal suri USA-s.

Vironia esimese avaliku väljaastumise päeva õhtul toimus konvendi korteris pidulik kommerss. Selleks rõõmupeoks oli Riiga sõitnud Tartust Eesti Üliõpilaste Seltsi esindajad — üliõpilased Peeter Põld, Lui Olesk ja B. Steinberg, ning vilistlaskogu poolt dr. A. Paldrock. Eriti hoogsa tervituskõne pidas kommersil dr. A. Paldrock, rõhutades esimese eesti korporatsiooni teoks saamise tähtsust ja rõõmu Vironia nime valiku üle, mis värskendab vanu Tartu mälestusi, kui Vironia asutamine 1882. a. Tartus äpardus.

Asutamisele järgnevad aastad olid Vironiale oma palge ja vaimu välja arenemiseks, kus ka 1905. a. revolutsiooni aastail Riia üliõpilaskonna — Chargierten Convendi — juhtimisel Vironia oskas säilitada oma tasakaaluka hoiaku ja omandas kaine otsustavuse kriitilistes olukordades.

Kui I maailmasõja puhkedes Riia Polütehnikum evakueeriti Moskvasse (1915—17), siis ka Vironia tegevus kandus sinna. Sealne tegevus oli erakordsete olude tõttu küll takistatud, kuid ka seal oli veel uusi ühinejaid korporatsiooniga. 1918. a. Vironia tegevus taastus veelkord lühiajaliselt Riias, kui 30. novembril 1918. a. Vironia ruumides toimus Riia eesti üliõpilaste koosolek. Käskjalad Eesti kaitsevägede staabist ja Tartu üliõpilaskonna esindajad kutsusid üliõpilasi astuma Eesti Vabadussõtta. Kõik sõnavõtjad pooldasid viibimatut isiklikku rahvaväkke astumist. Kaks päeva hiljem Vironia konvent kinnitas otsuse, et Vironia liikmeskond in corpore astub Eesti rahvaväkke. Vabadussõjast võttis osa 80 viroonlast, kellest kuus langesid lahingus. 30 viroonlast said Vabadusristi kavalerideks, neist mitu enam kui ühe ristiga.

Vironia tegevus iseseisvuse ajastus 1920—1940 oli kõige õnnelikum periood. Vironia vilistlased — agronoomid, insenerid, arhitektid ja majandusteadlased, olid juhtivalt kaastegevad Vabariigi ülesehitamisel. Noored, vahenditus ühenduses kodumaaga, kasvasid rahvuslikus meelsuses, mida oli süvendatud juba Riia päevil ja milleks olid arenenud oma traditsioonid. Kui 1936. a. Tallinnasse asutati kõrgem tehniline instituut, siis loodi ka Tallinna Vironia koondis. Kui 1940. a. traagilised sündmused katkestasid Vironia tegevuse, siis oli liikmeskond kasvanud 445-le.

Enne kodumaa kadumist raudteesriide taha pääses vabasse maailma 172 viroonlast. Möödunud 35. a. jooksul Vironia liikmeskond on kasvanud jälle ligemale 300-le, nendest 112 Toronto koondises. Vironia koondised tegutsevad veel Rootsis, Saksamaal, USA-s, Austraalias ja Venetsueelas. Saatuse tahtel Vironia on sattunud jälle asutamisajastu olukorda, kus kodumaa on kaugel ja enesealalhoid vajab lipuvärvi — violeti, terase sümboli — tugevust oma liikmetelt.

U. T.

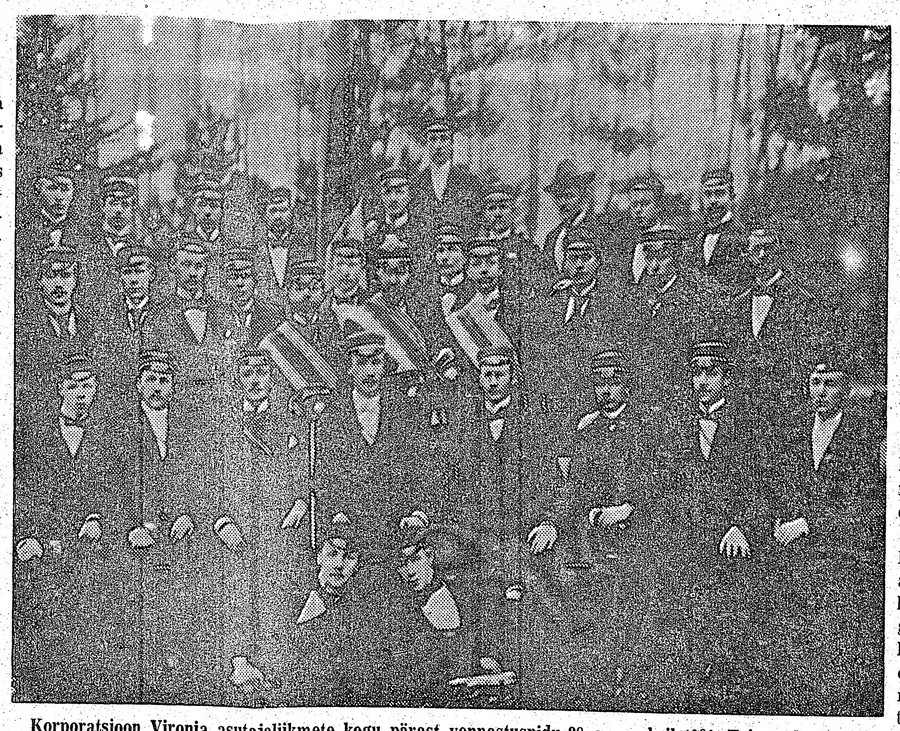

Korporatsioon Vironia asutajaliikmete kogu pärast vennastuspidu 28. novembril 1900. Esireas lamavad: K. Mauritz ja F. Paehn. Istuvad (vasakult) R.C. Behr, C.A. Zimmermann, A. Nikko, F. Kangro, N.W. Link, J. Radik, H. Jõudu, A. Uibopuu. Seisavad eesreas: J. Ritson, R. Maasen, W. Clement, O. Uhs, R. Mitt, K. Jürgenson, G. Nurm, O. Amberg, F. Mitt, J. Korb, E. Aule, H. Mossa. Tagareas: J. Kamar, R.A. Lilienthal, A. Kurruk, E. Jacoby, J. Lilienkampf, G. Vestel, E. Enno, K.A. Margens, A. Kusick, A. Iir.

Halbade ilmade ringkäik

MOSKVA — N. Liitu on jälle tabanud halbade ilmade tõttu põhjustatud kaotused põllumajanduses. Nüüd on vene teadlased siiski leidnud põhjuse halbadele ilmadele. Nii keerlevat halbade ilmade ajajärk ümber maakera kui karusell, mille üks ringkäik vastab 11-le aastale. Teadlased panevad aeglaselt ida poole liikuvad külmad, põuad, vihmased suved ja muud nähtused päikeseplekkide süüks. Valgevene teaduste akadeemia uurijad põhjendavad sellisele tulemusele jõudmist raalianalüüsile, kus on võetud arvesse temperatuuri muudatused, sademed, niiskus ja ilmarõhk ning põhjavee ja jõgede vee pinnakõrgus. Muudatused päikese aktiivsuses põhjustavad ilmakaruselli, halvad ilmad valguvad Euroopa ja Aasia mandrite üle viie aastaga ja saabuvad kuue aasta pärast jälle tagasi Euroopasse, olles vahepeal Vaikse ookeani, Ameerika ja Atlandi ületanud.

Lugeja kirjutab

Kas on võimalik Eestit, Lätit ja Leedut tuua tagasi maakaardile?

Praegustel Ameerika ja Kanada maakaartidel, mis näitab raudeesriide tagust, on ainult Suur Venemaa — Sovet Union. Kuna Kanada ja USA ei ole meie maa vallutamist ja liitumist Venega tunnustanud, siis peaks loogiliselt meil olema õigus nendes riikides eksisteerida geograafilistel ja eriti koolide maakaartidel. Kui rääkida noortega kes käivad koolis või on selle hiljuti lõpetanud, siis enamik paneb Estonia Balkanile või pole seda nime üldse kuulnud.

See olukord on aga meie võitlusele iseseisvuse taastamisel mõõduandev, et teatakse kus asuvad kolm Balti riiki, mis vallutati kõige toorema vägivallaga. Kes hoolib maast ja rahvast kes isegi ei eksisteeri maakaardil. Need noored on peagi seltskonna- ja riigitegelased kelle abil ja toetusel tuleb meil võidelda oma vabaduse taastamisel.

Siin ja seal ilmunud kirjutustest paistab, et senini kontrollisid venelased mida võis Ameerika koolipikutes nende suure puutumata maa kohta kirjutada. Seda kogesime alles hiljuti kui Vesilind avaldas „National Geographias" artikli Eesti kohta. Kui oleks Vene ja USA vahel endised soojad suhted püsinud siis poleks see artikkel üldse ilmunud või siis tundmatusenii väänatult, sest senise tava kohaselt pidid niisugused ja muud Venet puutuvad kirjutised minema Moskva kontrollist läbi.

On üsna kindel, et ka kooliõpikud, mis käsitasid Venet saadeti enne trükkimist Moskvas tsensori kätte või kontrolliti kultuurkomisjoni poolt Vene esindaja osavõtul. Siis on ka loomulik, et Balti riigid ei eksisteeri enam ei tekstis ega ka maakaardil. Praegu on aga see suur sõprus jahtunud ja see annab meie ametlikkudele ja seltkondlikkudele esindajatele soodsa võimaluse leida teid kuidas tuua meid tagasi maakaardile. See oleks suur ja tänuväärne samm.

A.H.

⊙ Eesti proosameistri August Mälgu 80. sünnipäev möödus vaikselt. Juubilari külastasid Eesti Keele ja Kirjanduse Instituudi esindajad dr. Valter Tauli ja Paul Laan, Välismaise Eesti Kirjanike Liidu juhatuse poolt tervitas Kalju Lepik, kuna kolleegidest olid kohal Raimond Kolk ja Arvo Mägi.

ASTA WILLMANN

Seal kus voolab Amazonas

24.

Kogemus eestlaste armastajaga

See juhtus nõnda: troopilisist vihmavalanguist niiskeil ja libedail munakividel linnas ringi liikudes, õigemini üles-alla kõndides, ustest ja akendest väljavisat prahti, apelsini- ja banaanikoori vältides, aegajalt kiiruga süngeist, ähvardavalt tühjadest tänavatest tihedamasse liiklusse põigates, seejuures suurema elamuseta paaris muuseumiski ära käies ning väljas mõndagi muistset fassaadi imetledes, olime jalad lõuna ajaks „põlvini ära kulutand", mis pani mõnusa lantshi koha järele ringi vaatama. „Lõusta" olime saand kätte all-linna suurest Modelo turuhoonest, igasuguse jämedalt-odavalt töödeldud kaunis- ja tarbeesemete vahelt, paraja jao Brasiilia kiltmaad — kuldselt hiilgava põllupao kamaka pool tehti kristalliseerunud kvartsitükkidega, leidsime aga kustki poest ülalinna kangi alt, kust ühthoopi pääses ka ühe hotelli aed-restorani ning sealt edasi terrassile, vaatega üle lahe ja linnakatuste. Võtsime oma õllekese terrassil, siirdudes seejärel siseõuele einestama. Ettekandjate lõbusalt värvikad, laiad seelikud ja pluusid voogasid ümber kui merelained ja käis samas rütmis laialt ka me endi jutt, millesse äkki, kui Kaaba kivi taevast, kukkus kauge — Kihnu saar! Süües ja seletades haakus äkki pilk erakorraliselt kaunile pluussärgile valgeis shortsides mehe seljas ligilähedal, peas oli tal heegeldet mütsike hallis ja sinises, paela otsas rippuva tutikesega, kõrval seisis valges ülikonnas nooruk. Parasjagu, kui mõttes püüdsin avastada isevärki särgi lõiget, pöördus ta ning lausus puhtas inglise keeles:

„Mis rahvusest te olete, kui küsida tohib?"

„Eestlased."

„Haahhh!!!" — ta silmad venivad päratuiks, ta suu on lahti, ta on otsegu hingetu. Ent siis tuleb: „Ah-ah-ah eestlased! Jumal küll, eestlased!! Ma armastan eestlasi, nad on kõige toredamad inimesed maailmas! Ah, te olete ikka eestlased. Te olete mu vennad!"

„Ee, jah, noh — kuidas te nii hästi neid eestlasi tunnete?"

„No miks ma ei tunne — ma elasin nende juures, nende katuse all!"

„Kus?!"

„Vancouveris."

„Missa ütled! Ka meie elasime seal, oma seitse aastat!"

„Ah elasite kah Vancouveris! Te olete mu vennad!!!"

„Kelle juures te elasite — tundsime kõiki?"

„Ee... no... ei tule meelde! Ehitaja oli, maju ehitas, suuri maju... meil oli tema majas katuskorter..." — ta ütleb „penthouse".

„Oli ta nimi—?" Pearaputus. „Või siis —?" Taas pearaputus. „Viimati ehk —?" tuleme nüüd ühe kange Kihnlase nimega.

Kange kihnlane brasiillase mälestuses

„Jah, muidugi, Veesik! Veesik, muidugi!!!" — kõlab rõõmukarjatus üle hotelliõue, vaat' et üle kogu Salvadori. Seejärel saame mehe loo üldjoontes: pärit Michiganist, ent elu Uhendriiges oli igapidi vastukarva, hakkas buddistiks, käis Tiibetiski ära, oma „guruga", kes olevat seal ta jalge ees mõrvatud; tuli tagasi, asus Vancouverisse — miks, jäi müstiliseks, abiellus seal sakslannaga ja kolis siis Salvadori, et buddistina siin elu- ja meelerahu leida, siin, kus inimesed sõbralikumad kui kuskil mujal, kuigi ta nendega läbi ei käi... „Te peate tulema ja mu kaunist koloniaal-kodu nägema, peate kohtama mu naist, sest te olete eestlased, mu vennad!"

Vennad ja vennad, arutan, see läheb juba liiale — peab ta mind mõneks trans-seksuaalseks või...? No trans-ökonoomne võiksin ehk elus veel olla, s.t. ihaldan vahel vähe rohkem raha kui mul on; või ka trans-kronoloogiline, s.t. et sooviksin vahel olla tükkis noorem kui olen, ent ei iialgi ole ma soovind olla meesterahvas. Sõna „õde" aga üle ta huulte ei tule, ikka ainult vennad.

„Te peate tulema, kasvõi viieks minutiks — teeb kokku kaheksa, sest siit minu juurde pole rohkem kui kolme minuti jalutuskäik — ma palun, tulge, mu naine hakkab rõõmu pärast nutma eestlasi kohates, kes Veesikut tunnevat!"

„Tundsid," parandan teda vaikselt, „sest seda Vesikut, kelle juures te elasite vist enam ei ole..."

Ta jääb äkki tummaks, ta alumine lõug väriseb ja siis hakkavad pisarad voolama, ent ei ühte, teist ega kolmandat elusta siirus, nii silmade kui tunnete ülevoolavuses on midagi — mängitut. Valges riides nooruk, belglane — nagu selgub, kes uhihuupi oli astund kaameraga kaelas Orjaturult all-linna poole ja kelle ta selgelt „surmateekonnalt" siia päästis, tellib talle pudeli õlut. Ta kummutab selle kähku ja siis hakkame neljakesi astuma.

Tutvumine guru koduga

Ta koloniaal-kodu asub lausa kuldse Sao Francisco kiriku naabruses, diagonaalselt üle kitsa tänava ühe teise kiriku vastas, mille rohked fassaad-reljeefid peideti hollandlaste 1718. a. rünnaku puhul paksu krohvi alla, kuhu nad unustati enam kui 200 aastaks, 1932 a. remondini, nimelt. Ta ei anna meile nende jaoks mahti, need ei ütle talle midagi — vaid raginal avab ta vana, krammilise puu-ukse süngeilmelises majaseinas. Järsku oleme pimedas, keldripärases hallis või kojas, kus keegi solistab veekraani juures. Tema naine. Astume üles kulund puutrepist, teine päevi näind uks — elutuba: vana, kulund vinüül-sohva, samasugune tool ja veel üks pleekund riidega kushett; seinad on luitunult punaselapilised, raadio möirgab, laual savivaasike kuivand oksaga; peakohal kummub tellisekatus, mille lahtiste kivide vahelt vilgatleb helesinine taevas; raamatukogu: virnad pinnulisi pakkkaste raamatutega, millistega, raske arvata või — kas kõikides kastides ongi raamatud, ühes nurgas lihtne säng, pikkseina ees põrandal aga „altar" guru fotoga — karpe ja kausikesi merekarpide ja kivikestega — ta võtab kaks, õnnistab ja pistab meile pihku; köök — kivine põrand ujub pesuvees, pliit jääb vist nurga taha; sahver: säng seina ääres, selle kohal katkise katuse all vihma kaitseks päratu plastitükk, nurgas suur laud teabmis pudeli-rügemendiga, ta ütleb, et ta on gourmet-kokk ja need on kõik vürtsid-soustid...! vahekäik ja sealt vaade alla siseõuele — pisike neljakandiline sügavik kui purk, kus kasvab üksik kurb puu... Naine — üpris siira jutu ja silmnäoga, meenutab soojalt Vesikut ja päevi Vancouveris; meie küsimusele, kuidas talle siin meeldib, vastab ta, et tal pole mahti sellele mõeldagi — majapidamine on töönõudlik ja neelab oma primitiivsusega kogu aja. Lasen silmel ringi käia — ümberringi hiilgab ülipuhtus — kehvus...

Don Marcose väiksed sõbrad

Elutoa nurgas põrandal tabab pilk kahte flanell topist, nagu arvan, kahte Brasiilia „tolmuahvi" nagu neid vist kunagi Eestis hüüti, s.t. marmosetti... Ent siis hakkavad nad äkki imelikult niutsuma, muutuvad elavaiks ja tahavad kõnelda — nende ilmed reedavad inimtunnete dünaamikat, rabavalt uskumatu nii pisikese, seitsme tolli pikkuse olevuse näos. Aga siis — eks kui veel dinosaurused maapeal kõndisid oli inimese kauge eelkäija vaid tilluke rotike kuski puukurus. Don Marcos — nii hüüab ta ennast — tõstab nad üles ja surub vastu oma põske, nad kädistavad õnnelikult, ajavad huuled torru ja suudlevad õndsalt suure, sõbraliku olevuse põske! „Nad on mu vennad, mu vennad!" — hüüab ta, ent jätab lisamata — „ja mina nende jumal", — turgahtab mulle äkki pähe. Kuskil siin ümberkaudu hiilib julmus ja mahasurutut meeleheide — milline? „Päästa" ignorantseid turiste eksootilise linna ohtudest, olgu's need tõelised või ettekäänded, teha tutvust võõrastega hotelli-õuedel ja linnaväljakuil, püüda veenda teisi kui iseennastki oma hinge ja tunnete õilsuses — ons see talle ainuke alles jäänd viis luua sidemeid enda ja maailma vahel, et kuidagi eksisteerida? Kas jääbki ta otsima iseennast kaugest ja võõrast nagu ni palju tänapäeval?

(Järgneb)

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1002, Royal Trust Tower
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

TED ROLAND LAAN
advokaat-notar
133 Richmond St. W., Ste 705
Toronto, M5H 2L3
Tel. 364-7072

ADO PARK, Q.C.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Õhtuti 447-2017 või 929-3425

TÕNU TOOME
B.A.Sc., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
Yorkdale Place, 1 Yorkdale Road,
Suite 207
Toronto, Ont. M6A 3A1
Telefon 781-5556, 789-7579,
kodus 489-6709

ANDRES OLVET, LL.B.
Advokaat-notar
Bigelow, Hendy, Shirer & Unkkivi
789 Don Mills Rd.
Tel. 429-3110
kodus 699-2395

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 660
Tel. 862-7115
Toronto, Ont. M5J 2H7

ARSTID

LEO KANN, D.C.
DOCTOR OF CHIROPRACTIC
212 Dinnick Cr.
Tel. 489-0562

DR. S. BROGOWSKI
OPTOMETRIST (OPTIK)
Tel. 531-4251
412 RONCESVALLES AVE.
AT HOWARD PARK

OPTICAL STUDIO Ltd.
R. SCHMID, saksa optik
Suur valik euroopa prilliraame:
Zeiss, Rodenstock, Metzler
Spetsialiseerunud contact lenside alal
1586 BLOOR ST. W. 1 tänav lääne pool Dundas'e subway'd
TELEFON 535-6252

Uudiseid kodumaalt

Augusti lõpul saabus Kihnu kalureile jälle võrkude panemise aeg. Esimesed tsentnerid suurt rasvast sügisräime on juba kaldale toodud. Ka Pärnu kalurid käivad sügisräime püüdmas Kihnu lähedal Tibrikū ja Mölli madalikel.

*

Tapal on raskusi saunamõnude saamisega. Võivat juhtuda, et kuigi võtad saunatee jalge alla, võib saunamõnu jääda saamata, sest keegi ei oska ära arvata, millal on saun avatud. Kui ei ole saunapäev, siis ilutseb saunaaknal suur silt, kus on kirjas päevad ja kellaajad, millal saun töötab. Aga sel päeval kui saun peaks lahti olema, sigineb samale aknale teine silt: „Suletud". Ja kui satudki sauna minema õnnelikul päeval, mil saun on avatud, siis pole kindel, et end korralikult puhtaks pestud saad: mõnikord pole leili, vahel puudub soe vesi, vahel on mõni muu viga.

*

Valga jaamas rongilt mahaastujat ei häirivat esialgu miski, sest perroon on sile ja korras, ümbritsetud valge randiga. Kud kuiva jalaga jõuab siiski ainult jaamahoonesse, sealt linna suunduvale tänavale pääseda on aga tõsine kunsttükk. Jaamast linna väljujat võtab vastu jube korratus. Taksojuhid pelgavad ammugi jaamaesist ootekohta. Juba pikemat aega kujutab too parkimisplats asfaldiaukude rägastikku, vihmasaju korral aga ühtainust suurt porilompi. Valga raudteejaam teenindab ka Läti linnaosa. Suvel alustati tänavate korrastamisega, tehti üks lõik koguni korda, aga siis jäi töö soiku. Osa trasse aeti korralikult kinni, osa aga seisab lahtisena ning neisse koguneb roiskvett. Öeldakse, et saadi üle koerast, aga sabast enam üle ei pääse.

*

Kodumaal toimus kolmas maaasulate haljastamise alane nõupidamine. Sadakond nõupidamisest osavõtjat tutvusid maa-asulaste planeerimise kavanditega, mis oli tehtud Viiratsi aleviku, Pärsti küla ja Saku aleviku jaoks. Ettekannetest selgus, et oleks aeg teoreetiliselt täpsustada, mida üldse haljastamise all silmas peetakse. Selleks tuleb maastikuarhitektuuri vaadelda kui ruumi esteetilis-funktsionaalset organiseerimist, suhtuda haljastusse kui kunsti. Lõpuks leiti, et on tungiv vajadus spetsialistide järele. Kuid Eestis pole võimalik omandada ei tehnikhaljastaja ega kõrgema haridusega maastikuarhitekti eriala.

*

Ruhnu saarel hakkas Metsainstituut katsetama fasaanide kasvatamisega. Esimene osa tellitud lindudest on juba toredates sulekuubedes saarel jalutamas. Teiseks katsetatakse saare tingimustes ka mesilaste pidamisega.

*

Kümme aastat kestnud tööde tulemusena jõuti Tallinnas avada Riikliku Kunstimuuseumi osakond Tarbekunstimuuseum. Muuseumi asupaigaks on üks Tallinna vanalinna omanäolisemaid hooneid, Aida tänaval asuv 300-aastane endine „Kraamiait". Projekti autorid olid arhitekt Aala Buldas, insener Vello Buldas, arheoloog Jaan Tamm, tööde üldjuhataja oli kunstiteadlane Villem Raam, näituseruumi sisekujundaja Mait Summatavet. Esialgu on käigus muuseumi esimene osa, näituseruumid. Kunstimuuseumis on juba 50 aastat püsivalt kogutud ja süstematiseeritud nüüdset eesti ja varajasema perioodi tarbekunstiesemeid. Praegu on käima ülevaatenäitus, kus on väljapandud 2000 eset. Lõplikult loodetakse muuseum valmis saada 1983. aastal.

*

Suurde Väina paigaldatakse praegu uut merekaablit, mis on ette nähtud saarte varustamiseks elektrienergiaga mandrilt. Et rüsijää kaablit ei vigastaks, õhitakse paekallastesse mitmesaja meetri pikkused süvendid.

Väiksemaid REMONTTÖID
majade juures:
elekter, torud, puutööd jne.
Helistage — J. MEIUSI 225-3283

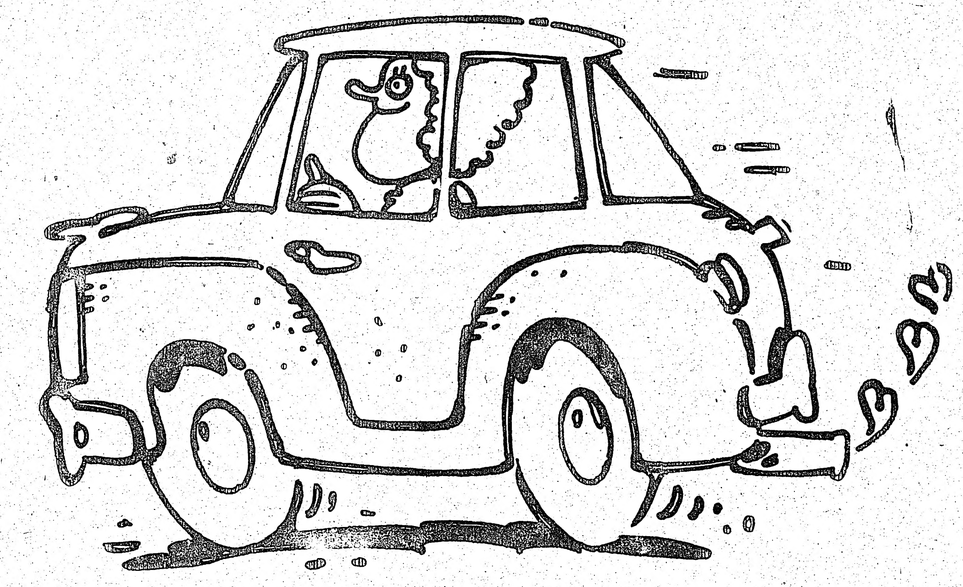

KUIDAS SÄILITADA ENERGIAT AUTOSÕIDUL.

Energia on väärtuslik ja teil on kerge teha siin kokkuhoidu. Allpool esitame mõningaid juhiseid, mis aitavad autosõitjatel kokku hoida väärtuslikku energiat.

1. **Ärge kiirustage. Kui te sõidate alla 90 kilomeetrilise tunnikiirusega, siis kasutate 20 protsenti vähem bensiini kui 110 kilomeetrilise tunnikiirusega kiirustades.**
2. **Andke gaasi sujuvalt ja pidevalt. Järsud stardid nõuavad mootorilt palju bensiini, mida te raiskate selle asemel et seda efektiivselt kasutada.**
3. **Pidurdage aeglaselt ja ühtlaselt. Katsuge vältida toppamisi ja vähendage juba varakult survet gaasipedalile.**
4. **Kasutades teie autole soovitatud oktaankraadi, vältides asjatuid mootori käigus hoidmisi auto seismisel ja tarvitades automaatset plokisoojendajat talvel, aitate samuti praktiliselt kaasa energia ja kulude kokkuhoidmisel.**

Lisainformatsiooni saamiseks energia säilitamiseks kodus ja autosõidul, kirjutage: Ministry of Energy, GMS Box 37, Queen's Park, Toronto, Ontario M7A 2B7.

ELU ON HEA ONTARIOS.
SÄILITAGE SEDA, HOIDKE SEDA.

Ontario
Ministry of Energy
Hon. Robert Welch, Minister
Energy Ontario

Abel Lee kunstikommentaar

Sublimiine Turner

„Turner and the sublime" pealkirja all esitab Ontario kunstigalerii valiku inglise kunsti suurmeistri Joseph Mallord William Turner'i (1775—1851) akvarelle, joonistusi ja graafilisi lehti, kogusummas 123 tööd. Näitus on kokku seatud subliimsete elementide demonstreerimiseks Turneri loomingus ja galerii väite kohaselt on see tähtsaim sellelaadiline näitus, mis on toimunud Kanadas või koguni kogu maailmas. Näitus jääb avatuks 4. jaanuarini 1981.

Subliimsuse mõiste loovaks ja kirjeldavaks autoriteediks peetakse kreeka kirjameest Longinust (II sajand p. Kr.), kes väitis, et subliimne elamus on see mis „... lifts up the soul ta exalt it into extacy". Kirjeldatud ekstaas võib olla nii esteetiline kui ka hirmuelamuslik, — vähemalt seda aktsepteeriti 18. ja 19. sajandil. Siis oli subliimne tähtis lööksõna loomingus ja filosoofias. Eesti keeles on kõige lähedasem mõiste subliimsele ülev, vaimustav.

Käesoleva näituse valik on tehtud maalidest, mille subliimne inspiratsioon tulenes looduse avaruse, mägede ja mere dramaatilisest võimsusest või päikese tõusu ja loojangu taevalaotuse romantilisest valguse mängust. Paralleelselt demonstreerib Turner inimese väiksust ja abitust looduse majesteetliku jõu ees.

Vastassuunalisena imetleb Turner oma loomingus aga ka inimese saavutusi, pidades neid võimsamaks kui inimest ennast ja vaadeldes tema kirjeldusi suurejoonelisest arhitektuurist, katedraalide ja kolosseumi interiööre ning linnade elamuid, pannes meidki sellesse uskuma.

Turner on kontroversiaalne ja ekstsentriline isiksus, kuid väga produktiivne kunstis (üle 300 õlimaal ja 20.000 akvarelli), keda võib pidada impressionismi eelkäijaks ja kelle mitmedki maastiku ja looduse nägemused on olemuselt abstraktsed. On teada, et otsides elamust ja kogemust merest ja tormist laskis ta end siduda tormisse suunduva laeva masti külge.

Turneri vesivärvimaalid on rajatud vähem koloriidi kui nüansi rikkusele, otsides uusi tehnilisi võimalusi ja kasutades minimaalselt eeljoonistust. Ta on ise valmistanud, ja tema loomingu ainestikul on teised kunstnikud valmistanud, graafilisi lehti, peamiselt metsotinto tehnikas.

Turner suri 76-aastasena jõuka, erakliku ja varjunime all elava mehena. Vanemas põlves maalis ta palju päikesetõususid ja loojanguid, ning väidetakse, et ta viimased sõnad olid olnud „Päike on jumal".

MODERN RUGS *Skandinaavia vaipade ja kardinate kaubamaja*
162 Oakdale Rd. Downsview, Ont.
Telefon 745-0507
Draperiisid valmistatakse ka tellimise peale

Enne raiuti puid maha, et porist läbi silda ehitada; nüüd murtakse inimesi maha, et teed parem tuleviku poole teha.

A. H. Tammsaare

„VABA EESTLANE" on valvel eestlaskonna üldhuvide eest!

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 27. novembril 1980 — Thursday, November 27, 1980

KIREV MAAILM

BONN — Itaalia röövlid, nagu Rinaldo Rinaldinid ja Morando Morandinid olid möödunud sajanditel väga kuulsad. Kuid röövlite maa on Itaalia ka tänapäeval. Lääne-Saksa ajakirjanduses on olnud palju kirjutusi sellest, kuidas saksa veoautod koos kaubaga Itaalias äkki kaovad. Brenneri kitsust mööda sõidab Itaaliasse iga päev ca 3000 veoautot, nende hulgas 700 saksa autot. Itaaliasse jõudes üks osa kaubaautodest lihtsalt kaob. Embkumb, kas auto varastatakse, kui autojuht on lõunatamas, või röövitakse, kusjuures autojuht leiab end teinekord raskelt vigastatuna kusagilt maanteekraavist. 1979 rööviti sel teel 400 Lääne-Saksa veoautot koos kaubaga. Röövlid tavaliselt valvavad tollipunktis piiril, kus registreeritakse kauba liik ja väärtus. Teade läheb teeäärsetele „Rinaldodele" ette ja need teevad siis vajaliku, missugune auto tuleb röövida.

NEW YORK — Kaks USA teadlast on veendunud, et seni uurimata aladel Aafrika lääneosas esineb praegugi veel pesuehtsaid, kuid miniatuurseid dinosauruseid. Teadlastel on kavas korraldada ekspeditsioon tõestamaks, et neil on õigus. Tagapõhjaks on Saire ja Konko kohalike küttide jutustused kohtumistest dinosaurustega. On teada, et suguharud on pisisaurustest kõnelenud juba kolmsada aastat. Ja nende kirjeldusi on üles märkinud misjonärid ja kolonisaatorid.

BONN — Lääne-Saksamaa valitsus on keelanud jäneste maksa söömise. Keeld põhineb uurimusile, mis on näidanud, et jäneste maksades on eriti palju elavhõbedat. Seda on nii palju, et selle söömine on muutunud nimestele elukardetavaks. Lääne-Saksamaa tervishoiuministeerium uurib praegu avalikkusele tulnud teateid, et idast tulnud metshanede söömine on ohtlik tervisele. Ida-Saksamaalt tulevate metshanede elavhõbedasisaldavus ületab tuhatkordselt selle, mida inimene talub.

NEW YORK — Suitsetamine töökoha otsimisel on väga kardetav lõbu. „The Wall Street Journali" teatel on New Yorgi 187 töövahendamise agentuuri teatanud, et 80—87% töötajatest jäävad töökohast ilma, kui nad intervjuul suitsetavad.

WASHINGTON — Ameeriklased kulutasid möödunud aastal 83,2 miljardit dollarit 18,1 miljardile galloni jookidele. Sellest olid 36,6% karastusjoogid, 24,1% destileeritud alkohoolsed joogid, 22,3% õlu, 7,4% mahlajoogid, 7,2% veinid, 1,7% mitmesugused karastusjookide segud ja 0,6% mineraalveed.

HELSINGI — Soome elanike arv oli käesoleva aasta alguses 4.771.300. Sellest 60% elavad linnades. Rahva arv tõusis möödunud aastal 13.000 inimese võrra. Soomes on 158.000 naist rohkem kui meest, ainult Oulu ja Lapi maakondades oli mehi rohkem. Suurim naiste ülekaal oli Helsingis, kus tuhande mehe kohta on 1249 naist.

HELSINGI — Soome kõrgel tasemel olev majanduslik juurdekasv võib 1981. aasta lõpul langeda järsku allapoole, inflatsioon suureneda ja töötus uuesti laienema hakata. Need hoiatussõnad on Soome valitsuse esimeses eelarves, mis tehti avalikuks 19. septembril. Uus elarve on möödunud aasta omast 15% kõrgem.

DUBLIN — Linnanõunikud nõustusid ostma ühe 40.000-dollarilise ameerika kunstniku Agnes Martini maali, mille kohta linnapea Fergus O'Brien ütles, et ta ei riputaks seda mitte üles oma kodus. Pahandus asja ümber on selletõttu, et ükski nõunikest pole seda tööd näinud, ainult üht fotot, millel ei olnud üldse mittemidagi näha. Neile siiski räägiti, et sel olevat värvilisi jooni, mis andvat mingisuguse impressiooni ja hääletasid 23 poolt, 9 vastu selle ostmiseks.

Korp! Filiae Patriae eestseisus Rootsis organisatsiooni 60. aastapäeval. Vasakult Reet Klaar-Baugus, Madli Erilane-Suursööt (esimees), Reet Valdsoo-Nugis, tagareas Pille-Kristina Vadi, Maret Paljak-Ranaa, Eva Värbu-Viilip. Pildil puudub eestseisusest sekretär Jutta Klein-Rägo.

Foto: Trummer

Korp! Filiae Patriae 60-aastane

Rahvuslike, iseteadvate ja vaimsete huvidega akadeemiliste naiste kasvatamisel

Kuus aastakümmet on vajunud aegade merre päevast, mil 10 elurõõmust noort naisüliõpilast vanas ülikooliinnas Tartus asutasid esimese naiskorporatsiooni maailmas — korp! Filiae Patriae. Vabadussõda oli just võidukalt lõppenud, isamaa tütred oli sobiv nimi üliõpilastele, kes olid uhked oma vabale riigile, oma vabale ülikoolile.

Nii asutati 27. oktoobril 1920 Tartus korp! Filiae Patriae — Isamaa tütred, kelle põhimõtted kajastuvad ta nimes ja kes oma asutamisel deklareeris, et ta sihiks on korparatsiooni intiimses ringis kasvatada rahvuslikke, iseteadvaid ja iseseisvate vaimsete huvidega akadeemilisi naisi. Korp! Filiae Patriae lipukirjaks on: „Eesti tütar, Eesti kodu, tugevasti seotud olgu" ja ta värvideks on valge-punane-roheline, kusjuures valge sümboliseerib põhjamaa lumevälja ja isamaa tütre püüdlust hariduse järele, punane koidutaevast, isamaa armastust, õestust ja noorustuld, ja roheline kodumaa metsi ja niite, julget lootust ning energilist püüet paremusele.

Alguses oli märgata teatavat vastuseisu uuele intiimorganisatsiooni tüübile,

ent aastate kestel võitis korp! Filiae Patriae enesele eluõiguse Tartu akadeemilise pere liikmena

ja tema eeskujul loodi naiskorporatsioone nii Tartus kui ka teistes Balti ülikoolilinnades. Vajadust sellelaadilise akadeemilise organisatsiooni järele näitab fakt, et Eestis juba aastal 1935 65 protsenti organiseeritud naisüliõpilastest kuulusid naiskorporatsioonidesse.

Üliõpilasorganisatsioonina 1920—1940 Tartus tegutsedes püüdis korp! Filiae Patriae alati olla tolerantne ja koostöötahteline kõikide organisatsioonidega ja toetada oma kaastööga peale üliõpilaskonna töö kõiki rahvuslikku, positiivset ja ülesehitavat, kus vajati abiks noorte üliõpilaste vabatahtlikku tööjõudu ja tööindu — olgu siis suurtes üleriigilistes organisatsioonides nagu Naiskodukaitses või riiklikel pidustustel nagu Eesti Vabariigi aastapäevadel ja Võidupühal korraldatud kõnelendudel-aktustel, kus korp! Filiae Patriae sageli täitis oma liikmetega kogu aktuse kava.

Hõimusuhete viljelemiseks Soomega sõlmiti 1930 sõprusleping Häme Osakonnaga, mille Häme Osakond katkestas mais 1970. Korduvalt külastati ka väikehõime nagu eesti ingerlasi Narva taga ja liivlaste ühteteist kalurikülа Läti rannikul.

Tuli okupatsioon ja üliõpilasorganisatsioonid suleti. Ta sulgemisel varasügisel 1940 oli

korp! Filiae Patriael 380 liiget, neist 148 vilistlast, 95 üliõpilasvilistlast, 109 kaasvõitlejat ja 28 noorliiget.

Vabasse maailma pääses hiljem 214 liiget, nende seas 5 asutajat liiget — vilistlased Marta Rosenberg-Jürgenstein, Elsi Kurvits-Sepp, Ella Kuuskvere-Sirg, Saima Pettai-Vares (surnud Austraalias) ja Hella Raid-Jürgenstein.

Jäädes ustavaks oma põhimõtetele jatkab korp! Filiae Patriae oma tegevust vabas maailmas. Laialipaisatuna kõikidesse ilmakaartesse tegutsevad elujõulised koondised Ameerika Ühendriikides, Kanadas, Austraalias ja Rootsis, kusjuures üksikliikmeid võib leida peaaegu igas riigis üle kogu maailma. 60-aastapäeval on korp! Filiae Patriael vabas maailmas 700 liiget, neist 248 Rootsis.

Eestis kasvanud generatsioon ja vabas maailmas kasvanud noored kannavad ühiselt edasi esimese naiskorporatsiooni põhimõtteid, sihte ja traditsioone. Ja need põhimõtted, mis püstitati 60. aasta eest

— kasvatada rahvuslikke, iseteadvaid ja iseseisvate vaimsete huvidega akadeemilisi naisi

— on tänapäeval sama aktuaalsed kui nad olid tollal. Samuti on ka tänapäeval aktuaalne vajadus akadeemilise intiimorganisatsiooni järele, mille raames võib süveneda kontakt ja sõprus erinevates maailmajagudes kasvanud ja kasvavate naisakadeemikute vahel ning säilu da nende ühtekuuluvus vanema akadeemilise generatsiooniga. Isamaa tütred on ja jäävad ühiseks pereks, keda seovad ühised põhimõtted ja ühised aated vaatamata neid lahutavatele kaugustele ja kes pidevalt annavad oma panuse rahvuslikus töös, töötades kaasa eesti üliõpilaskondades, eesti skautluses ja eesti suurüritustes ning toetades majanduslikult ja isikliku abiga kultuurilisi ja rahvuslikke asutusi ja üritusi.

Korp! Filiae Patriae sai tegutseda kodumaal vähem kui 20 aastat, enne kui okupatsioonivõimud ta sügisel 1940 sulgesid. Nüüd, 40 aastat hiljem, kannavad uued generatsioonid globaalses ulatuses ta valge-punane-rohelisi värve, uhked tõigale, et nad on eestlased, et nad on isamaa tütred, kuigi paljud neist ei ole kunagi oma Eesti kodumaad näinud. Isamaa armastuse ja sõprusе kullane kee ühendab meid üle maade ja merede ja uhkelt ja püstipäi kanname valget, punast ja rohelist, ükskõik kui kaua ja kus . . .

Vivat, crescat, floreat in aeternum Corporatio Filiae Patriae!

EPL/ **Helga Minnus-Wooremaa**

Poola sündmused panevad Moskva närveerima

Raudteelaste streik ähvardab Saksamaal asuvate vene diviiside varustamist

VARSSAV — Poola tööliste streigid ja kommunistliku partei korralduste ignoreerimine on tekitanud närvilise meeleolu Kremlis, kus ei kardeta mitte ainult Poola vaid kogu kommunistliku maailma tuleviku pärast. Poola tööliste korrale kutsumiseks on N. Liidu valitsuse häälekandjas „Isvestijas" avaldatud Varssavist saadetud Tassi sõnum, milles süüdistatakse poola töölisi, et nad jatkavad pineva olukorra tekitamist, millel võivad olla saatuslikud tagajärjed Poola rahvuslikele ja riigikaitselistele huvidele.

Venelased on eriti häiritud poola raudteetööliste streigiähvarduse pärast, kuna raudteeliikluse katkemine võib takistada ka vene vägede transporte mis peaks olema praegusel pineval ajajärgul sajaprotsendiliselt kindlustatud.

Olukord on seda ohtlikum, et Moskva varustab läbi Poola ja Poola raudteeliinide abil ka oma Ida-Saksamaal asuvaid diviise.

Seni on raudteelased organiseerinud ainult väiksemaid kohalikke streike kuid kui nende palgatõstmise küsimust ei lahendata, siis ähvardavad nad üleriigilise laialulatusliku streigiga.

Poola uus iseseisvate ametiühingute keskus Solidaarsus on teinud eriti suure küsimuse trükitöölise Jan Narozniak'i arreteerimisest, keda valitsus süüdistab riigisaladuste väljaandmises.

Narozniak oli kaasa aidanud ühe dokumendi reprodutseerimisel, milles valitsuse poolt anti prokuratuurile juhtnööre dissidentide kohtlemisel.

Koos Narozniakiga on arreteeritud ka kaks tuntud antikommunisti.

Tööliste protestide ja meeleavalduste tulemusena on Poolas kaotanud oma kohad juba üle 20-ne valitsuse ja kommunistliku partei juhti.

ILMUS

EDUARD RÜGA, graafik ja maalija

Toimetanud ENDEL KOKS, ERIC PEHAP ja ARNO VIHALEMM

Monograafia „Pallase" kunstikooli lõpetanud kunstnik Eduard Rüga õpinguist ja tööst, kelle elutöö vaatluse kõrval tuuakse esile ka kunstikool „Pallas" õppeasutusena ja eesti kunstnike ettevalmistajana. Raamat on kerge ja huvitav lugeda ka laiemale lugejaskonnale.

Hind $10.00 (postiga tellimisel lisada 50c)

SAADAVAL VABA EESTLASE TALITUSES

Rutt Tulvingu ettekanne Montrealis

MONTREAL (VE) — Oma traditsiooniliste neljapäevaste referaatide sarjas korraldas Eesti Naiselts Montrealis 20. nov. kunstiõhtu, kus külalisreferendina Torontost esines Kanada eestlaskonna silmapaistvamaid kunstnikke Rutt Tulving, kes on teatavasti Kanada Kuningliku Akadeemia liige. Rutt Tulvingu ettekannet oli jälgima tulnud neljakümneline kunstihuviliste pere.

Rutt Tulving, kes maalib abstraktselt, andis ülihuvitava ülevaate oma kunstilisest arengukäigust, milles ta järkjärgult tegelenud nelja eritehnikaga: akrüül, semigraafia, (silkscreen) litograafia ning metalliline reljeefistamine (embossing.

Imponeerivad olid Tulvingu Marie Underi luuletustest inspireeritud abstraktsed maalid. Omapärane ja huvitav oli ka erootilise värvinguga sari teemaga mehest nii kuidas üks naiskunstnik seda näeb ja oma loomingus tõlgendab.

Lisaks värvidiapositiividele said kunstiõhtust osavõtjad tutvuda ka Rutt Tulvingu mõnede uuemate kunstiteostega, mis tal kaasas olid.

Õhtu lõppes juhataja Tanni Kentsi tänusõnadega haruldase ja elava ettekande eest ning lillede üleandmisega Toronto külalisele.

Avo Kittaski kontsert Chicagos

Hiljuti toimus Chicago Eesti Majas bariton Avo Kittaski kontsert. Kunstniku kava oli selliselt koostatud, et esialgul lauldi võõrkeelset repertuaari ja siis mindi üle eestikeelseile lauludele. Esimesel poolel laulis Kittask R. Schumanni ja R. Straussi laule, kaks aariat Verdi, ühe Leoncavallo ja ühe Gounod ooperist. Neile järgnesid Aava „Vikerlased" ja „Jesaja kuulutamine". Laulude vahel esitas Georg Radosavljevich kaks klaveripala. Teisel kontserdi poolel laulis Kittask ainult eesti laule, nende hulgas R. Toi, E. Aava, R. Pätsu, J. Jürme, A. Kapi, P. Tammeveski ja E. Karrisoo laule.

Laulja sai publikult palju aplausi, püstiseisva ovatsiooni ja roose.

Taotletakse selgitust „sõjakurjategijate" küsimuses

Eesti Rahvuskomitee algatusel toimub 4. detsembril Washingtonis kokkusaamine praegu eestlaste keskel nn. „sõjakurjategijate" otsimise aktsiooni tagapõhja selgitamiseks. Kohtuministeeriumi eriuurimise osakonna juhataja Allan A. Ryan on andnud nõusoleku temale esitatavate küsimuste kohta seletuse andmiseks.

Washingtoni sõidavad asjaomaseid küsimusi esitama „Vaba Eesti Sõna" poolt lehe väljaandja The Nordic Press Inc. esimees Paul Saar, Eesti Vabadusvõitlejate Liidu esimees kol. Ylo Anson ja eestipoolne esindaja Ühendatud Balti-Ameerika Komitees Mäido Kari.

(VES)

Jõulujumalateenistus Lõuna-Florida Luteri koguduses

pühapäeval, 21. dets. kl. 3 päeval Christ Luth. kirikus — 1955 E. Oakland Park Blwd'il, Ft. Lauderdale'is. Jutlustab külalisena praost Rudolf Kiviranna. Orelil E. Allik. Solistid. Laululehed. Järgneb jõulukoosviibimine kohvilauas suures kõrvalsaalis.

Eestlased edukad käsitöö näitusel

Kuues käsitööde jõulunäitus ja müük Queen Elizabeth hoones Toronto näitusevälјakul oli möödunud esmaspäevasel avamisõhtul väga rahvarohke ja rahvas ostuhimuline, nii et väljapanekuist enam järgmistele päevadele mõnel juhul ei jätkunudki.

Seda tunnsid mõlemad eestlastest esinejad — Manivalde Woodworking oma valgest puidust esemetega ja Lana Kasak oma sulemaalidega. Mõlema eestlase kaunid ja ülimalt dekoratiivsed tööd sidusid vaatajaid, kes neid jõulukingitusteks valisid.

Äsjane käsitööde näitus hõlmas Kanada ookeanist ookeanini ja oli otse imetletav, kui palju oli seal väljapanekuid ning kui suure leidlikkusega oli kasutatud erimaterjali ilumeelsete inimeste käsitööna, aga ka kunstiloominguna. Näitus jääb avatuks pühapäeva, 30. novembrini.

Trudeau noomib prantslasi

PARIIS — Kanada peaminister Pierre Trudeau kohtas Pariisis Prantsusmaa presidendi Valery Giscard d'Estaing'iga, kellele ta kinnitas, et Kanada keskvalitsus kavatseb saata oma esindaja Senegalis, Dakaris, toimuvale prantsuse keelt kõnelevate rahvaste konverentsile ning Quebeci provintsil ei ole seal mingit õigust esineda oma iseseisva delegatsiooniga. Prantsusmaa juhtivad poliitikud on mitmel puhul avaldanud mõtteid, et eeloleval konverentsil peaks Quebec esinema oma delegatsiooniga, mis ilmselt on häirinud Ottawa keskvalitsust, kelle võimupiiridesse kuulub Kanada esindamine rahvusvahelistel konverentsidel.

Mao Tse-tungi lesk annab seletusi

PEKING — Hiina endise diktaatori Mao Tse-tungi lesk Jiang Qing, keda peetakse peategelaseks n.n. „nelja jõugu" protsessis, esines möödunud kolmapäeval kohtus omapoolsete seletustega tema vastu tõstetud süüdistuste kohta. Jiang Qing, keda peetakse Hiinas möllanud kultuurilise revolutsiooni peategelaseks ja peaorganisaatoriks katsub kogu süü ajada oma mehe Mao Tse-tungi kaela, kes teatavasti ei ole enam elavate nimekirjas. Teiste jõugu liikmete seletused ja tunnistused kohtus lasevad siiski oletada, et võimuahne Jiang Qing oli kultuurilise revolutsiooni hävitustöö organiseerimisel peategelane.

Moskva valmis Reaganiga läbirääkimisi alustama

WASHINGTON — Lääneriikide diplomaatilistes ringkondades märgitakse, et läänes tegutsevad nõukogude diplomaadid annavad üllatavalt suure selgusega märku Moskva muutunud hoiakust Ühendriikide uue presidendi Ronald Reagani hindamisel. Kui venelased valimiste ajal Reaganit pidevalt atakeerisid, siis nüüd on Moskvas Reagani suhtes puhuma hakanud tunduvalt leebemad tuuled ja vene diplomaatide arvates on Moskva valmis alustama Ühendriikidega läbirääkimisi SALT II kokkuleppe tingimuste muutmiseks.

Värskemad uudised loete „VABA EESTLASEST"